

REGISTRERINGSRAPPORT

Med funn av automatisk fredete og nyere tids kulturminner

Reguleringsplan - Frittliggende småhusbebyggelse

Ås kommune

Kristin Orvik 2022

Saksnummer og navn		2020/99559 Reguleringsplan - Frittliggende småhusbebyggelse	
Kommune		Ås	
Gårdsnavn – gnr./Bnr.		34/13, 15, 40, 41 43/11 61/1 53/64 102/69, 355 108/1 m.fl. 113/38 m.fl. 114/37 m.fl. 115/10 m.fl.	Børsum søndre Sørås søndre Askjum Brekken nordre Solberg To Askehaug Bølstad nordre Kirkerud
Oppdragsgiver		Ås kommune	
Utført av	Periode	Type arbeid	Timer
Kristin Orvik	18., 21., 26-27.05., 15., 17., 24.06., 02., 17.08.2021	Forarbeid	32
Kristin Orvik	28-31.05., 01-10., 14., 17- 30.06., 03-13.,17-19.08.2021	Registrering	230
Kristin Fjærestad	08., 10., 17., 22-25., 30.06, 12., 18.08.2021	Registrering	58
Linn Solli	28.06.2021	Registrering	5,5
Kristin Orvik	11.06., 01-02.07., 20., 25.08., 13.09., 05., 15.10.2021, 12- 14., 17-21., 24-28., 31.01., 01., 04., 07-11., 16.02.2022	Etterarbeid	124,5
Sum			450
Faglige konklusjoner		Askeladden ID	
X	Automatisk fredet kulturminne	285026, 285027, 285028, 285031, 285032, 280490, 280495	
X	Ikke automatisk fredet kulturminne	280501, 285030, 285033, 285541	
X	Fra før kjent kulturminne	70040, 41583, 58343, 264319, 39441, 156562	
X	Utgravd i forbindelse med registreringen	280490	
	Ingen funn		

Naturvitenskapelige prøver	Antall
Vedart	2
C14	2

Innhold

Bakgrunn for registreringen	7
Sammendrag.....	7
Deltakere og tidsrom.....	8
Områdeskildring.....	8
Kulturminner i området og gjenstandsfunn	13
Steds- og gårdsnavn	15
Gårdsnavnsbeskrivelse.....	16
Metode.....	17
Overflateregistrering.....	17
Maskinell sjakting.....	17
Prøvestikking.....	17
LiDAR.....	17
Strandforskyvningskurve.....	18
Undersøkelsen	19
Resultater/funn	19
Automatisk fredete kulturminner	20
ID 285026 Bosetning- og aktivitetsområde fra eldre steinalder	23
ID 285027 Bosetning- og aktivitetsområde fra eldre steinalder	27
ID 285028 Bosetning- og aktivitetsområde fra yngre steinalder	29
ID 285031 Bosetning- og aktivitetsområde fra eldre steinalder	32
ID 285032 Bosetning- og aktivitetsområde fra eldre steinalder	36
Ikke fredet kulturminner	38
Automatisk fredete kulturminner	40
ID 280495 Gravfelt fra jernalder	41
ID 280490 Kokegrop fra jernalder	56
Ikke fredet kulturminner	58
Kontrollregistrering	59
Konklusjon.....	68
Vedlegg	69
Kart.....	69
Strukturliste.....	75
Kartliste	76
Fotoliste	77
Naturvitenskapelige prøver.....	78
Til Kulturhistorisk museum.....	86

Kart 1: Kartutsnitt som viser hvor i Viken fylkeskommune registreringsområdet ligger.

Kart 2: Lokaliseringskart, rød firkant markerer utsnitt til høyre. Kartet viser eiendommer berørt av reguleringsplanen, kun et utvalg av disse er registrert.

Bakgrunn for registreringen

I forbindelse med reguleringsplan for frittliggende småhusbebyggelse i Ås kommune foretok Viken fylkeskommune en arkeologisk registrering. Tiltakshaver er Ås kommune.

I nærområdet er det flere kjente kulturminner, både boplasser fra steinalder og gravminner/bosetningsspor fra jernalder.

Ut fra områdets topografi og nærhet til automatisk fredete kulturminner varslet Viken fylkeskommune i brev av 07.05.2020 om behov for en arkeologisk registrering, jf. kulturminneloven § 9. Hensikten var å undersøke om reguleringsplanen kommer i konflikt med automatisk fredete kulturminner.

Sammendrag

Det ble registrert syv automatisk fredete kulturminner, hvorav fem er steinalderboplasser, én et gravfelt fra jernalder og én kokegrop fra jernalder. Det er i tillegg registrert fire ikke automatisk fredete kulturminner; tre funnsteder fra steinalder og én tuft fra nyere tid. Seks tidligere registrerte lokaliteter er kontrollregistrert.

Det gjøres oppmerksom på at kokegrop ID 280490 er undersøkt og dokumentert i forbindelse med den arkeologiske registreringen.

Lokaliteter funnet på registreringen						
ID-nr. ¹	Kulturminnetype	Vernestatus	Beskrivelse	Datering	Gnr./navn	Merknad
285026	Bosetning-aktivitetsområde	Automatisk fredet	Boplass	Steinalder	113/38, 50, 9 Askehaug	
285027	Bosetning-aktivitetsområde	Automatisk fredet	Boplass	Steinalder	108/294, 408 To	
285028	Bosetning-aktivitetsområde	Automatisk fredet	Boplass	Steinalder	108/426, 181 To	
285031	Bosetning-aktivitetsområde	Automatisk fredet	Boplass	Steinalder	108/24, 25, To 114/24	
385032	Bosetning-aktivitetsområde	Automatisk fredet	Boplass	Steinalder	108/17, 1, 24, 25 To	
280495	Gravfelt	Automatisk fredet	32 gravrøyser	Jernalder	61/1 Askjum	
280490	Kokegrop-lokalitet	Fjernet (Automatisk fredet)	1 kokegrop	Merovingertid	43/11 Sørås	Kokegropen er undersøkt og dokumentert i

¹ ID-nr. i riksantikvarens kulturminnedatabase «Askeladden» www.kulturminnesok.no

						forbindelse med registrering.
280501	Funnsted	Ikke fredet	Skaftshulls øks	Steinalder-bronsealder	43/11 Sørås	
285033	Funnsted	Ikke fredet	1 flint	Steinalder	113/177 Askehaug	
285030	Funnsted	Ikke fredet	1 flint	Steinalder	108/396 To	
285541	Tuft	Ikke fredet		Nyere tid	61/1 Askjum	

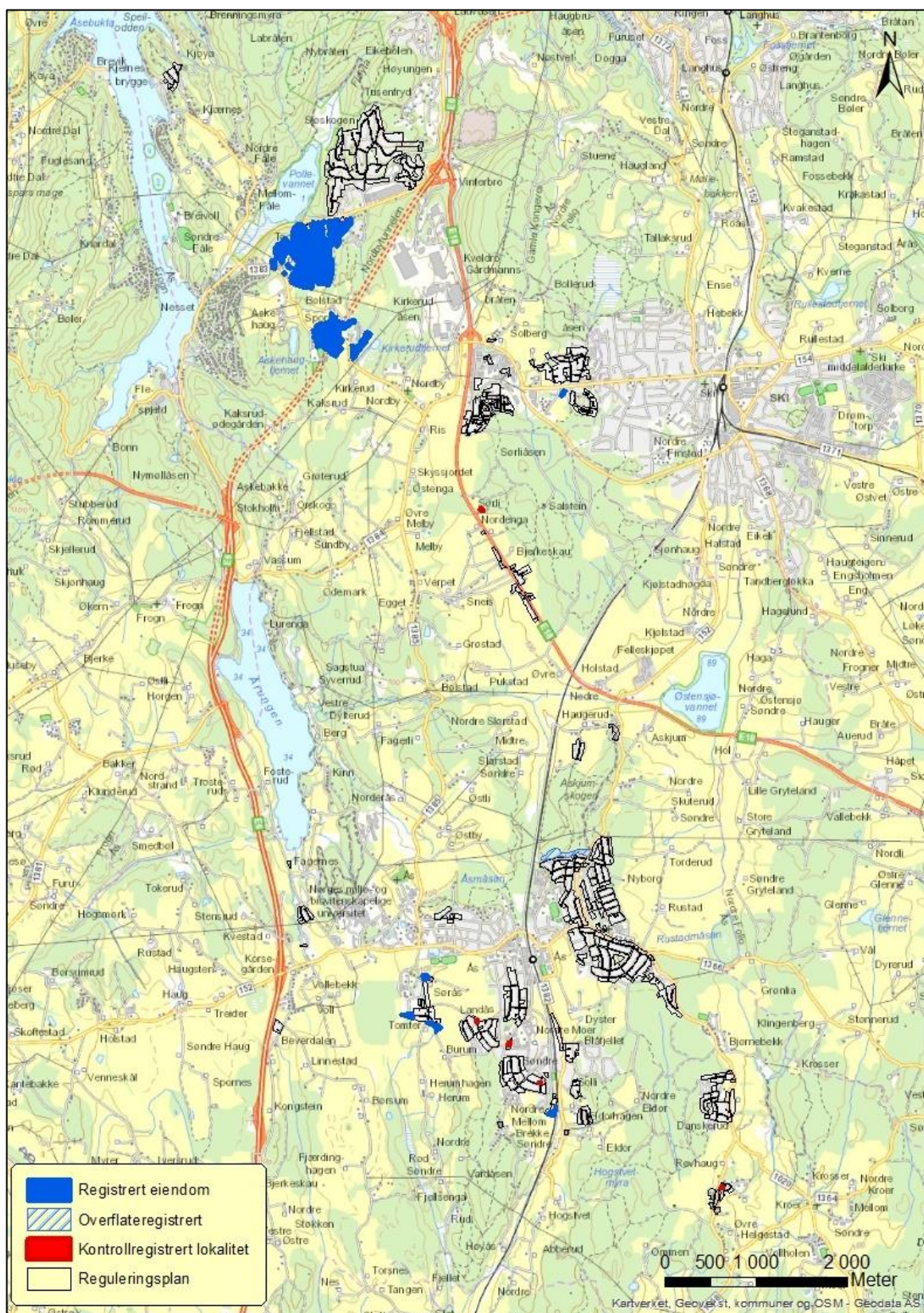
Deltakere og tidsrom

Med på denne registreringen var feltarkeolog Kristin Orvik, Kristin Fjærestad og Linn Solli fra Viken fylkeskommune. Maskinfører var Bjørn Fyllingmo fra Akershus spreng og graveservice. Feltarbeidet ble gjennomført i tidsrommet mai-juni og august 2021.

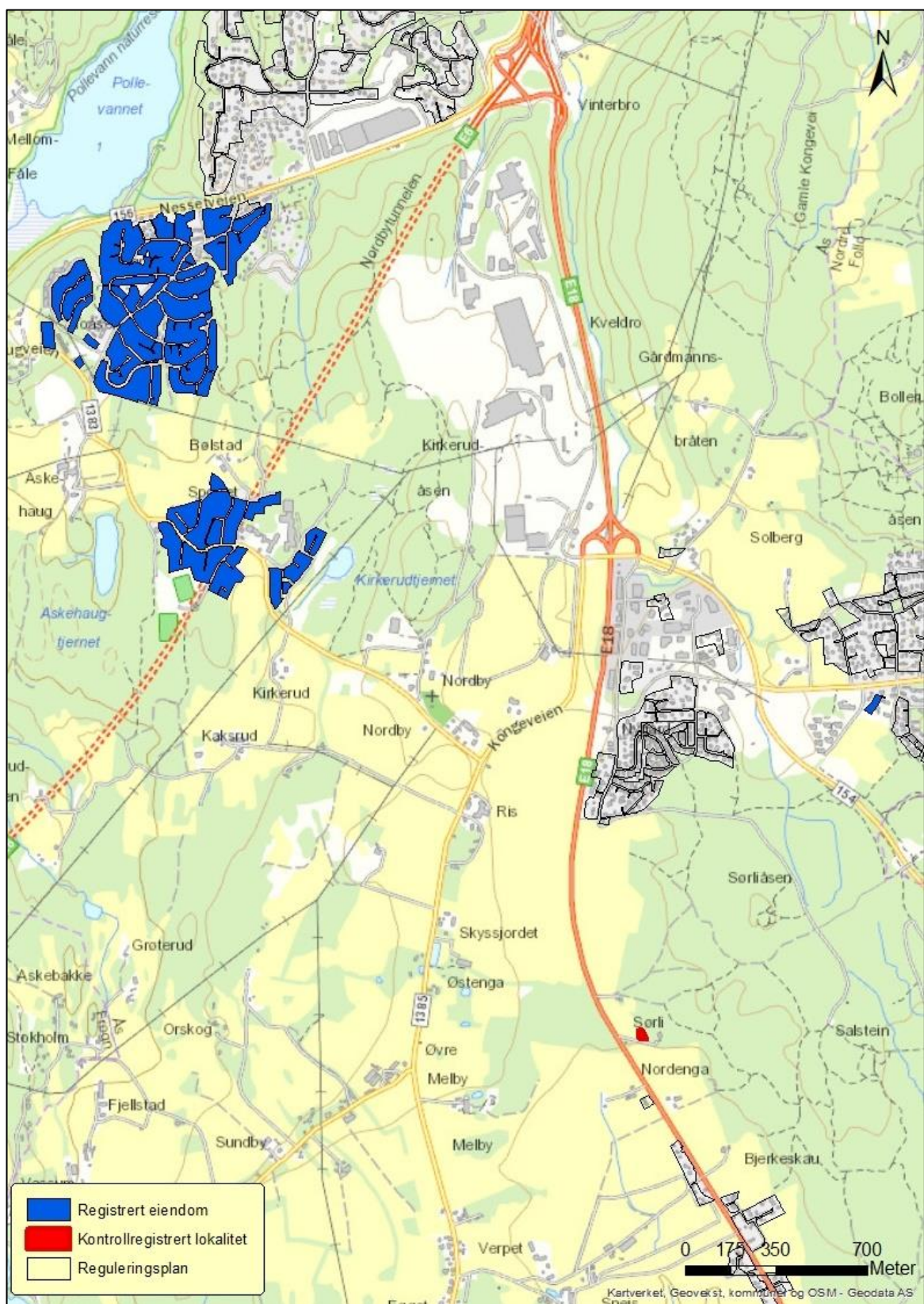
Områdeskildring

Reguleringsplanen omfatter eiendommer spredt over store deler av Ås kommune. De undersøkte eiendommene ligger hovedsakelig i to områder; Togrenda og Sporret mellom Nettet og Vinterbro i nordlig del av Ås kommune, og Askjum, Sørås søndre, Børsum søndre m.fl. nær Ås sentrum i sørlig del av Ås kommune.

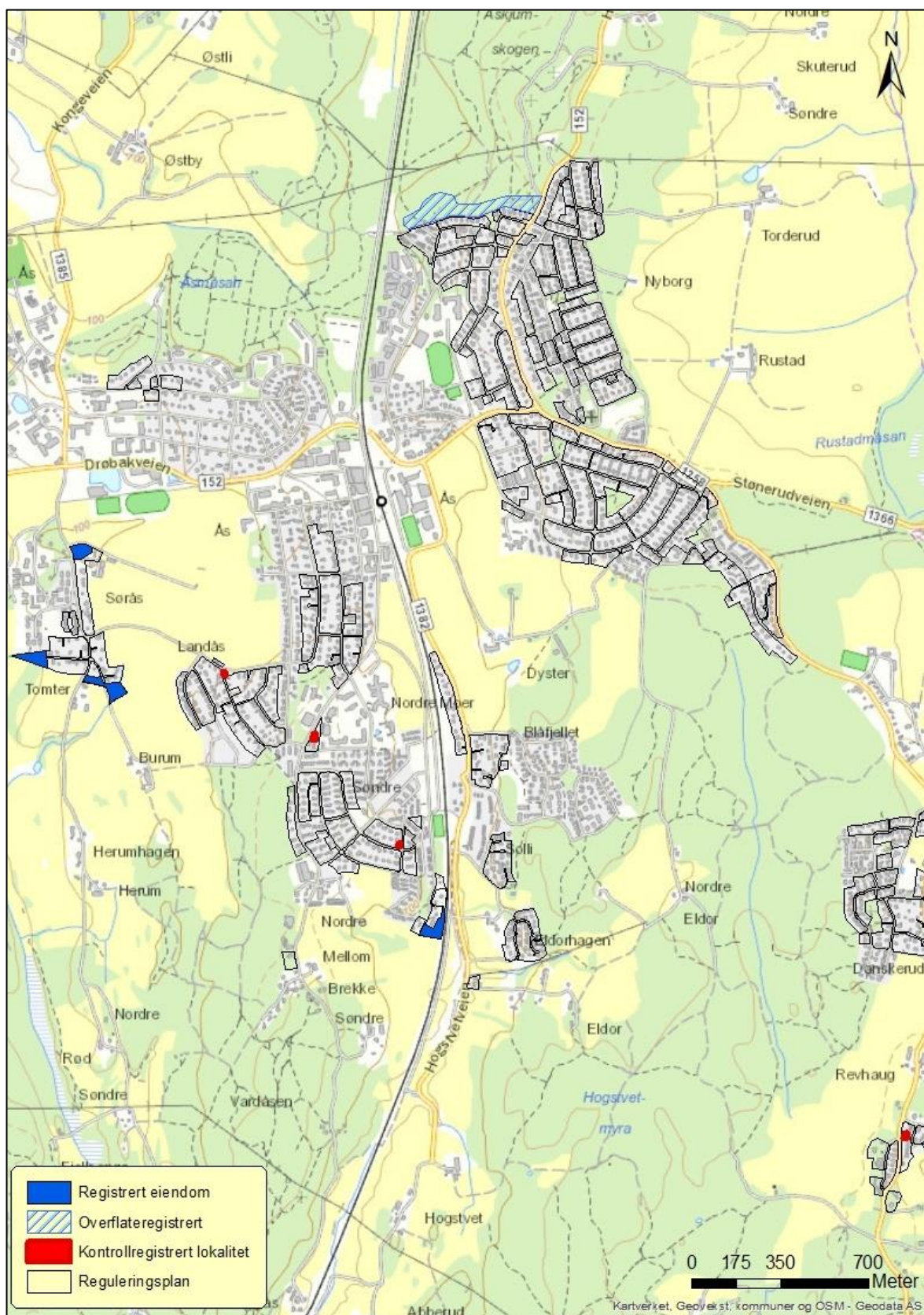

Kart 3: Oversikt over eiendommer berørt av reguleringsplanen med undersøkte områder markert.

Kart 4: Kartet viser undersøkte eiendommer på Toåsen og Sporret (opp til venstre), to eiendommer på Solberg (midt på kartet til høyre) og også undersøkt. En tidligere registrert lokalitet ved Sørli er kontrollregistrert.

Kart 5: Kartet viser undersøkte eiendommer sør og sørvest for Ås sentrum. Her er flere lokaliteter kontrollregistrert. Et område nord for Ås sentrum (randsonen) er overflaterregistrert.

Togrenda og Sporret er tettbygde boligområder sør for Nessetveien og langs Askehaugveien, i nordre del av Ås kommune. Landskapet er kupert med synlig bergknauser i dagen. Områdene er i stor grad omkranset av skog og mindre partier med dyrket mark, unntatt nordøst for Togrenda hvor det ligger småhusbebyggelse. Sporret ligger 110-130 moh., mens Toåsen og Togrenda ligger mellom 30 og 100 moh. Bebyggelsen består av eneboliger med hage og det er stor variasjon i hvor utbygd og planert de enkelte eiendommene er. Små skogspartier ligger spredt mellom bebyggelsen.

Flyfoto viser at områdene var dyrket mark eller skog på 50 tallet, i 1979 var deler av boligområdene utbygd.

Foto 1: Flyfoto over Toåsen og Togrenda i 1956 (til venstre), 1979 (midten) og 2020 (til høyre).

Foto 2: Flyfoto over Sporret i 1956 (til venstre), 1979 (midten) og 2020 (til høyre).

Sørvest for Ås sentrum er spredte eiendommer undersøkt. Eiendommene er omkranset av lignende bebyggelse og dyrket mark. Landskapet er bølgende, og de undersøkte områdene ligger på rundt 100 moh. Eiendommene består av eldre eneboliger med store frukthager.

Foto 3: Frukthage på gbnr. 34/1.

Kulturminner i området og gjenstandsfunn

I området rundt Togrenda er det tidligere registrert et stort antall boplasser fra steinalder. Registreringer er gjennomført på Vinterbro (øst for Togrenda), Sjøskogen (nord for Togrenda) og Tømrernes feriehem og Askehaugåsen (vest for Togrenda). Den mest kjente er Nøstvetboplassen, ID 41534, som har gitt navn til en tidsperiode i eldre steinalder og karakteristiske økser fra samme periode (nøstvetperioden, nøstvetøkser). I tabellen under nevnes kun de lokalitetene som ligger nærmest de undersøkte områdene.

Kulturminner i nærområdet:		
Askeladden ID	Kulturminnetype	Datering
62134	Boplass	Steinalder
62135	Boplass	Steinalder
50899	Boplass	Steinalder
123260	Boplass	Steinalder
30109	Boplass	Steinalder
43023	Boplass	Steinalder
31204	Boplass	Steinalder
76244	Boplass	Steinalder
11409	Løsfunn; 2 flint	Steinalder
19750	Boplass/Løsfunn	Steinalder
72687	Rydningrøys/dyrkningslokalitet	Jernalder – nyere tid
13186	Løsfunn; 1 flint	Steinalder
32857	Løsfunn; 1 flint	Steinalder

Sør og sørvest for Ås sentrum er det tidligere registrert kulturminner fra flere tidsperioder i fortiden, hovedvekten er imidlertid fra jernalder. Tabellen under lister opp kulturminner som ligger nær de undersøkte områdene.

Kulturminner i nærområdet:		
Askeladden ID	Kulturminnetype	Datering
51267	Gravfelt	Jernalder
94233	Bosetning-aktivitetsområde	Jernalder
72442	Bosetning-aktivitetsområde (kokegroper)	Jernalder
115379	Tradisjonslokalitet; vannkilde	Førreformatorisk
274796	Bosetning-aktivitetsområde	Steinalder, jernalder
79816	Skålgropfelt	Bronsealder-jernalder
263490	Bosetning-aktivitetsområde	Jernalder

Kontrollregistrerte kulturminner

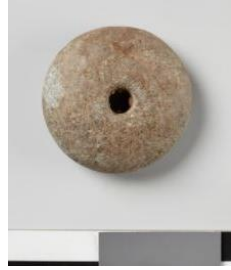
Flere tidligere registrerte kulturminner blir berørt av reguleringsplanen. Faste kulturminner er kontrollregistrert. Se kapittel om kontrollregistrering for nærmere beskrivelser av lokalitetene.

Kulturminner i planområdet:		
Askeladden ID	Kulturminnetype	Datering
70040	Skålgrop	Bronsealder-jernalder
41583	Gravhaug	Jernalder
58343	Gravfelt; to gravhauger	Jernalder
264319	Skålgropfelt	Bronsealder-jernalder
39441	Husmannsplass	Nyere tid
156562	Gravrøys	Bronsealder-jernalder

Arkeologiske gjenstander fra området oppbevares på Kulturhistorisk museum i Oslo. Følgende gjenstander er funnet på matrikelgårdene.

Funn fra nærområdet som er innlevert til kulturhistorisk museum			
C-nr. ²	Gård	Beskrivelse	Illustrasjon
4842	113 Askehaug	Stenøx med Skafthul af almindelig Form.	
6845	113 Askehaug	Stenøxe med Skafthul.	
10865	113 Askehaug	Stenøxe med Skafthul, 13 cm. lang, alene sleben ved Eggen. Paa Undersiden, som paa mange Stenøxer, Spor af en indhugget Grube, hvormed Boringen er begyndt.	
15513	113 Askehaug	Steinøks med skafthull, 14 cm lang. Er i sin tid brutt over skafthullet hvoretter bruddenden er blitt litt avrundet og boring av nytt skafthull begynt fra oversiden, med hulbor. Stykket synes opprinnelig å ha vært helt slipt og i form å ha liknet R. 28.. Høyde i eggen 4,2 cm, vidde over skafthullet 6,5 cm.	
12756	113 Askehaug	Den nedre Del af en Flintmeisel af Typen NO. 17, omtrent helt sleben; Bredde i Eggen 4,9 cm.	
12757	113 Askehaug	Forreste del af en Stenøxe med Skafthul. Undersiden flad; helt sleben.	

² C-nr. i universitetsmuseenes elektroniske gjenstandsdatabase [Unimusportalen](https://unimusportalen.no/)

20695	113 Askehaug	a) 5 stykker flintavfald. Et av dem har form som en hjerteformet pilespids, om tilfældig eller ikke er uvisst nok. b) Stenstykke av trekantet form. Disse saker er fundet ved potetesoptagning i spadetaks dybde og i sandjord. De laa spredt paa en kortere strækning.	
25400	113 Askehaug	Godt bevart pilespiss av jern med rygget, bredt blad, jevnt tilspissende mot odden og med helt rette egger. Samlet lengde 12 cm.	
59959	113 Askehaug	Løsfunn fra eldre steinalder. Øks trinnøks av bergart En halvert nakkedel av prikkhugget trinnøks av grålig brun tettkortnet, glimmeraktig bergart. Total lengde er 16,2 cm.	
23997	34 Børsum	Gravfunn fra sen romersk tid eller tidlig folkevandringstid. a). Liten sterk buket leirkopp av grovt, svakt grusblandet gods. Høyde 4,6 cm, bredde 6,4 cm. b). Spinnehjul av stein, skiveformet med svakt hvelvete sider. Tverrmål 4,9 cm. c). Bruddstykke av en vevskje av jern lik Rygh 150, dog er bladet ikke rygget. En del av bladet og tangen mangler. Nåværende lengde 25 cm. d). Kjevparti og to leddknokler av stort pattedyr, sannsynligvis hest. Foruten de innsendte fantes flere andre dyrebein. Funnet ved nybrott i en stor haug ca. 100-150 m vest for husene på gården.	
59056	34 Børsum	Løsfunn fra steinalder. Kjerne (kjernefragment) av flint.	
55630	61 Askjum	Boplassfunn fra førromersk jernalder 7 skår av keramikk. Inkluderer randskår og skår fra buk/hals. Ingen dekor. Ulike farger (grå, svart, rødlig). Godset er fint (t. 5-7 mm) med svært fin magring.	

Steds- og gårdsnavn

Gårdsnavnene i et område kan i mange tilfeller fortelle oss mye om bosetningshistorien. Enkelte navn kan knyttes opp til bestemte tidsrom. Andre ganger kan de fortelle om karakteristiske naturtrekk som i dag er tapt, eller gi informasjon om aktivitet som har vært knyttet til området eller gården.

Grunnlaget for den tradisjonelle gårdsnavnskronologien er opplysninger innsamlet og systematisert av Oluf Rygh³⁴. Ryghs opplysninger om stedsnavnene og de eldste skriftlige navnebeleggene gir sammen med kjente kulturminner, oldsaksfunn og topografi et utgangspunkt for videre diskusjon av bebyggelsens alder. Den tradisjonelle gårdsnavnskronologien kan gi en grov tidfesting av bebyggelsens alder, men i mange tilfeller kan det være eldre gårdsbosetning fra eldre jernalder eller bronsealder i området som ikke nødvendigvis har sammenheng med dagens gårder.

Gårdsnavnsbeskrivelse

Tabellen under lister opp matrikelgårder berørt av registreringen, med Ryghs opplysninger om navn og eldste kjente skriftlige kilde med gårdsnavnet.

Gårdsnavn:			
Navn	Gnr.	Betydning	Skriftlige kilder/år
Børsum søndre	34	Byrgiseimr, sammensatt av byrgi, (innelukket, innhegnet sted) og heimr. Heimr-navnene tilhører i all hovedsak periodene før vikingtida.	Diplomatarium Norvegicum (DN. I 139)/ 1319 og «Røde bok» /1390
Sørås søndre	43	Suðráss, i motsetning til GN. 41 og 42 (Norderaas og aas). Eldre navn på Vollebekk.	«Røde bok» /1390
Brekken nordre	53	Brekka, Bakken	Diplomatarium Norvegicum (DN. I 204)/1339 og «Røde bok» /1390
Askjum	61	Askeimr, sammensatt av trenavnet askr og heimr. Heimr-navnene tilhører i all hovedsak periodene før vikingtida.	Diplomatarium Norvegicum (DN. II 53)/ 1300 og «Røde bok» /1390
Solberg	102	Høyde hvor man ser solen gå ned, evt en solbeskinnet høyde.	«Røde bok» /1390
To	108	Gresskledd flate eller avsats mellom berg og kratt.	«Røde bok» /1390
Askehaug	113	Ukjent	1578
Bølstad nordre	114	Ukjent	1578
Kirkerud	115	Kirkerydningen, kan ha fått sitt navn da gården ligger nær Nordby kirke, evt. at den har tilhørt kirken.	1578

Gårdene er hovedsakelig nevnt i middelaldermanuskriptet «Røde bok⁵» (RB), to er også nevnt i Diplomatarium Norvegicum (DN).⁶

³ Rygh, O. 1898: Norske Gaardnavne. Andet bind. Gaardnavne i Akershus amt. Opplysninger samlede til brug ved matrikelens revisjon. Efter offentlig foranstaltning. W.C. Fabritius & sønners bogtrykkeri. Kristiania. Ryghs verk er i dag søkbart på internett: [http://www.dokpro.uio.no/rygh ng/rygh felt.html](http://www.dokpro.uio.no/rygh_ng/rygh_felt.html)

⁴ <https://snl.no/g%C3%A5rdsnavn>

⁵ Biskop Eysteins jordebok eller Den røde bok (også kjent som Rødeboken og Raudeboka) er en viktig informasjonskilde om kirkelige inntekter og jordeiendomsforhold på Østlandet i middelalderen. Manuskriptet til jordeboken skal være fra omkring år 1390. https://no.wikipedia.org/wiki/Biskop_Eysteins_jordebok

Metode

Ved denne registreringen ble det benyttet overflateregistrering, maskinell sjakting, prøvestikking, og LiDAR som metode: Som dokumentasjon ble det tatt digitale foto, samt at sjaktene ble målt inn med CPOS RTK 3D-FIX oppløsning. Kartgrunnlag for innmålingene er ETRS1989_UTM32N.

Overflateregistrering

I skog og utmark blir området befart til fots og gjennomgått systematisk for å se etter synlige kulturminner, som gravhauger/røyser, steinstrenger, kullgroper, tjæremiler, tufter, hulveier mfl. Undergrunnen blir sondert ved hjelp av jordbor, en ca. 1 meter lang metallstang der det er frest ut et spor som gjør det mulig å ta ut en profil av undergrunnen. Overflatebefaringen gir også grunnlag for planlegging av eventuelle videre undersøkelser. Områdets topografi, undergrunn og plassering i forhold til kjente funn i nærområdet vurderes.

Maskinell sjakting

Maskinell sjakting er den vanligste metoden arkeologene benytter på dyrket mark. Det åpnes opp sjakter på om lag 3 meter bredde. Til dette brukes gravemaskin med flatt skjær på skuffen som fjerner matjordlaget til toppen undergrunnen er avdekt. Undergrunnen blir rensa fram med krafse og graveskje etter hvert der dette er nødvendig, eventuelle førhistoriske strukturer som kokegroper, stolpehull, graver etc. vil vise seg som fyllskifte i undergrunnen.

Prøvestikking

Prøvestikking er at det med spade blir gravd mindre prøveruter, om lag 40x40 cm. Dybden varierer, men de blir gravd så dypt at man påtreffer steril undergrunn eller berg. De oppgravde massene i prøvestikket blir såldet gjennom et håndholdt såld med 4 mm masker. Er det mulig å bruke vann til dette er det å foretrekke, men er det ikke mulig blir massene tørrsåldet. Det er hovedsakelig kulturspor fra steinalder som påvises med denne metoden, for eksempel bearbeidet flint og andre bergarter. Prøvestikk benyttes også for å påvise eldre dyrkingslag i områder hvor det av ulike årsaker ikke er aktuelt å bruke gravemaskin, for eksempel i områder tilknyttet setre, ødegårder eller i tett skog. Metoden brukes også i forbindelse med undersøkelse av kullgroper, kullmiler, tjæremiler og lignende kulturminner.

LiDAR

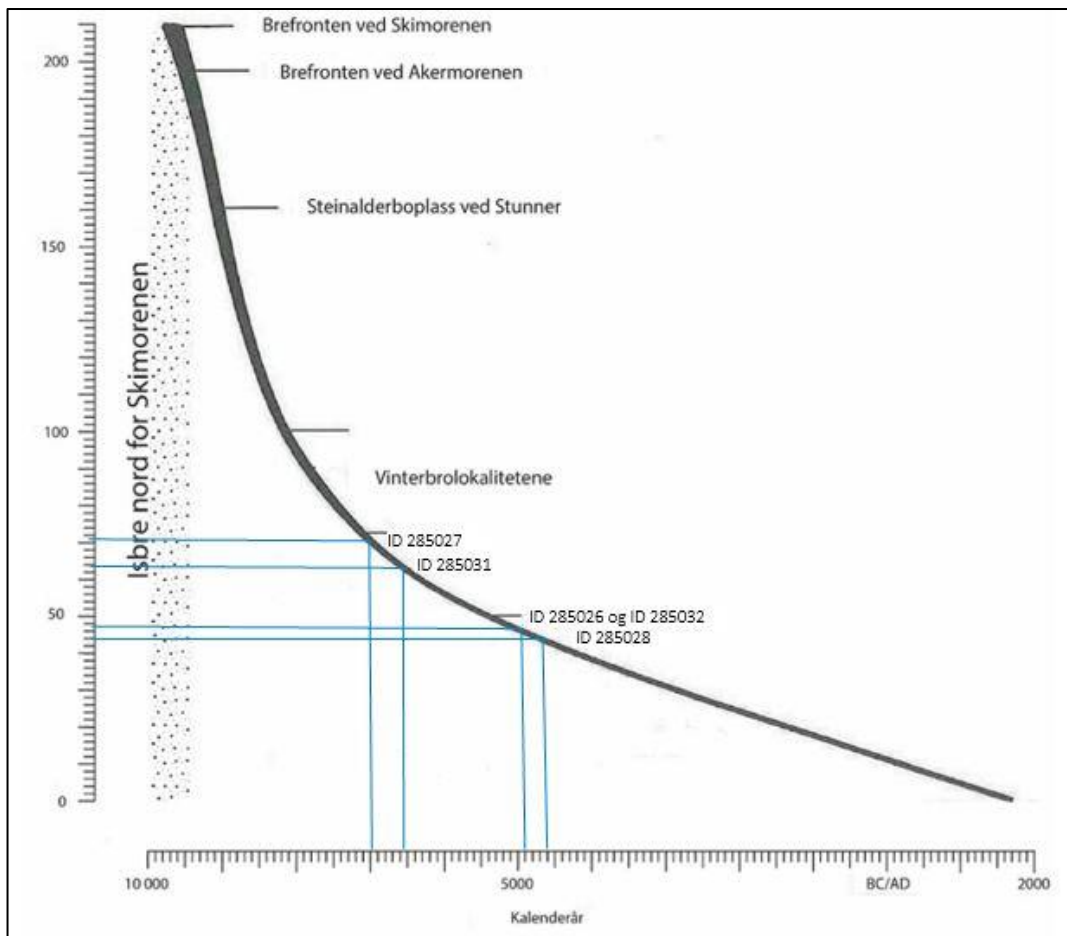
I forkant av prosjektet studeres høydekart utarbeidet fra flybåren laserskanning av området (LiDAR). På kartene fremstår terrengformasjoner som høyder og groper tydelig. Disse kan være gravhauger, kullgroper, tjæremile, kullmiler, kullgroper, hulveier mm. Kartene viser imidlertid ikke med sikkerhet hva terrengformasjonene er og anomaliene må derfor befares.

---

⁶ Diplomatorium Norvegicum er et verk som består av 22 bind med noe i overkant av 20 000 brev fra norsk middelalder. Det er i dag søkbart på internett: http://www.dokpro.uio.no/dipl_norv/diplom_hjelp.html

Strandforskyvningskurve

Dette er et hjelpemiddel som benyttes i forbindelse med arkeologiske registreringer. Som følge av havstigning og landheving har havnivået endret seg gjennom hele forhistorien. Da isen begynte å smelte etter siste istid steg havet relativt raskt, men samtidig begynte også landet å heve seg på grunn av mindre trykk fra isen. Resultatet ble en påfølgende regresjon av havnivået som har vart helt frem til i dag og som fortsatt er i virke, om enn med forminskert styrke. I Viken ligger de forhistoriske strandlinjene derfor alltid høyere enn dagens havnivå.

Figur 1: Strandlinjekurve med registrerte steinalderlokaliteter markert med blå strek.

Undersøkelsen

Registreringen startet opp i slutten av mai 2021. Eiendommene i Sporret ble prøvestukket først. Etter omtrent to uker ble eiendommer sørvest for Togrenda prøvestukket (langs Askehaugveien og i Toåsen). Deretter ble resten av juni brukt til å prøvestikke eiendommer i Togrenda. Grunnet ferie ble et område nordøst i Togrenda først undersøkt i august.

Utvalgte eiendommer sør og sørvest for Ås, pluss to på Solberg, ble undersøkt med maskin i løpet av de to første ukene i august. Mens gravemaskinen fylte igjen sjakter ble en nærliggende eiendom prøvestukket og kjente lokaliteter kontrollregistrert. Til slutt ble randsonen nord for Ås sentrum overflatebefart. Under vedlegg ligger kart over alle gravde sjakter og prøvestikk.

Foto 4: Venstre: prøvestikking i hage i Sporret., gbnr. 113/177 (ID 285033), sett mot SØ. Høyre: Prøvestikking i hage på Askehaug, gbnr. 113/ (ID 285026), sett mot SV.

Foto 5: Venstre: Sjakt på Solberg (tidligere frukthage), gbnr. 102/69, sett mot SV. Høyre: Sjakting i frukthage på Børsum søndre, gbnr. 34/41.

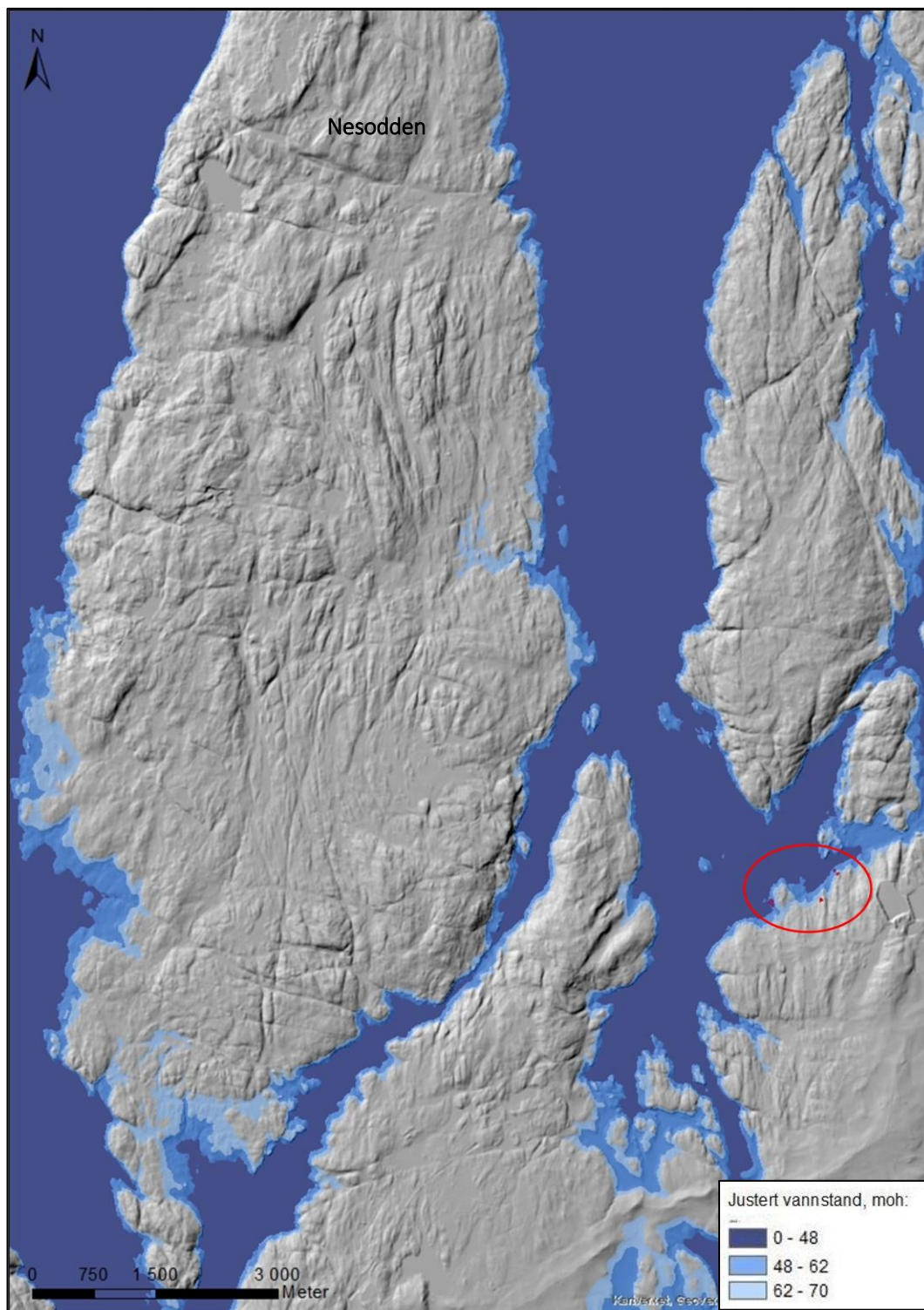
Resultater/funn

Registreringen resulterte i funn av fem steinalderboplasser, tre funnsteder fra steinalder, et gravfelt fra jernalder, én kokegrop fra jernalder og én tuft fra nyere tid.

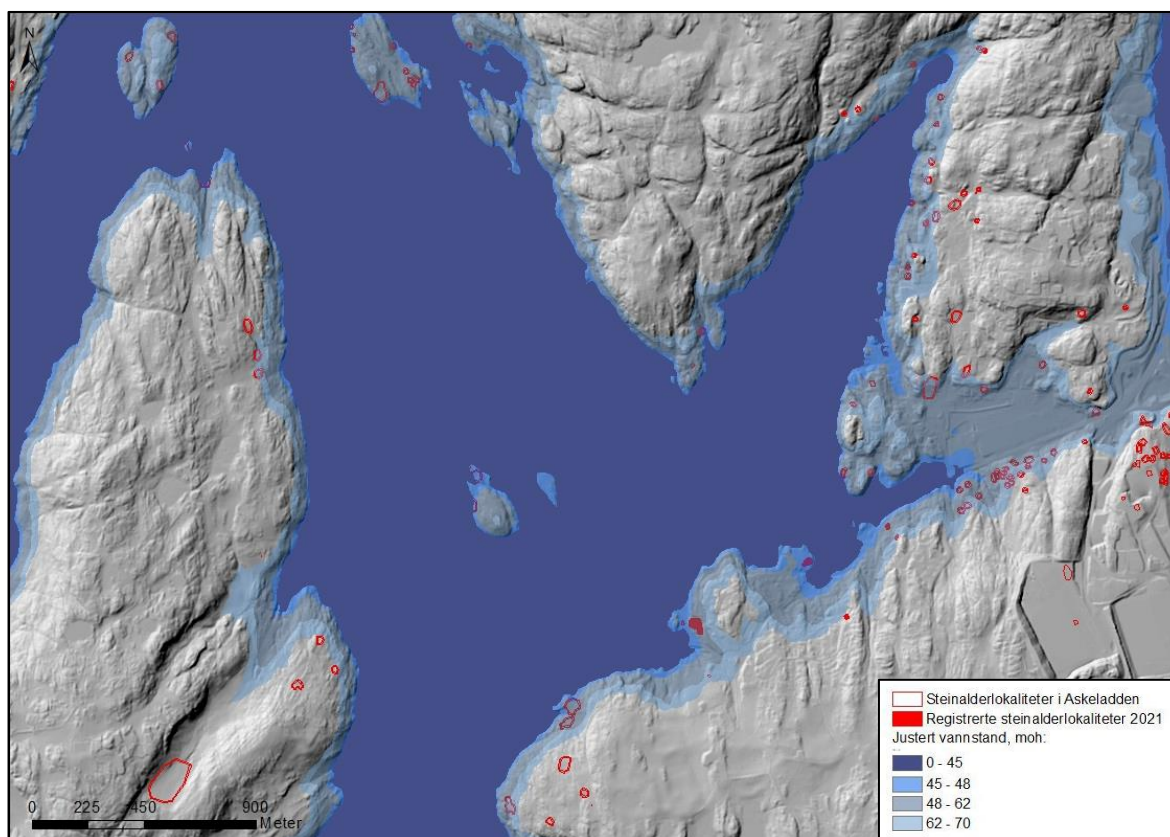
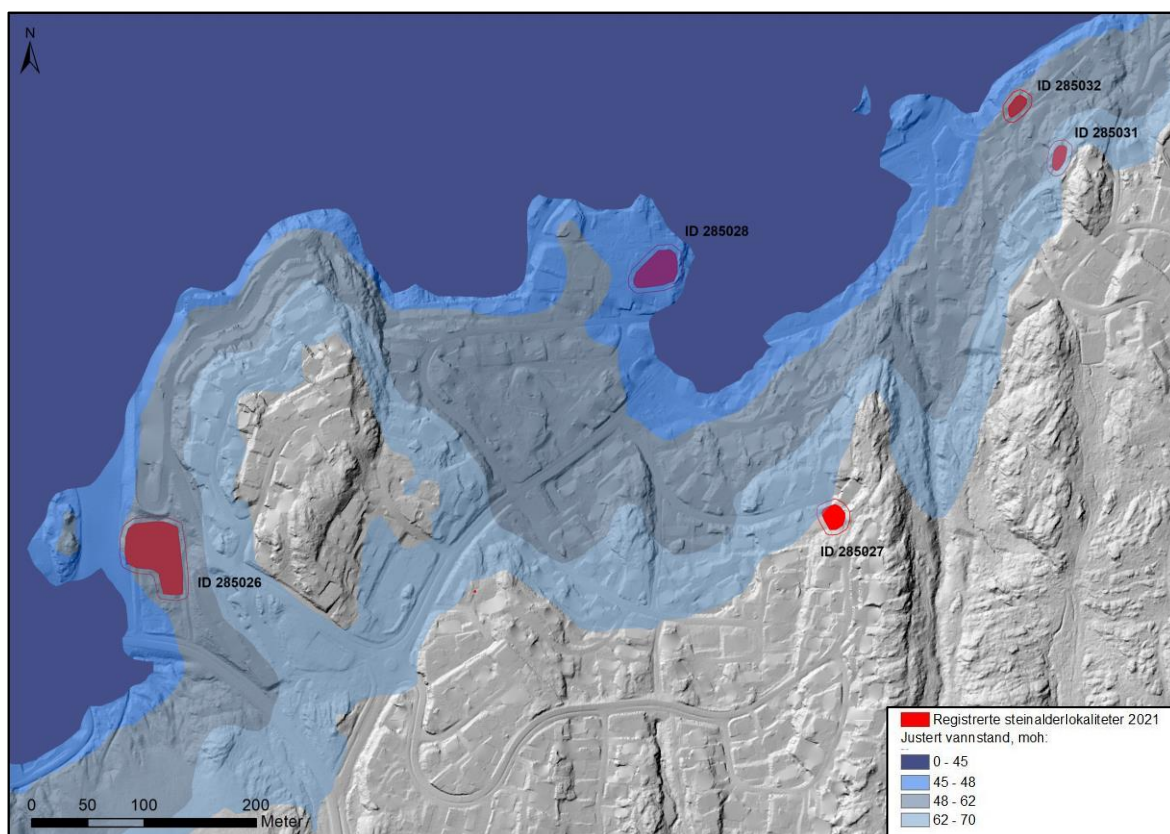
Først presenteres funn fra nordlig del av Ås kommune (Togrenda og Sporret) deretter funn fra sørlig del av Ås kommune (nær Ås sentrum). Kontrollregistrerte kulturminner behandles i et eget påfølgende kapittel.

I siste del av eldre steinalder har Togrenda ligget ved Oslofjorden. Fjordarmen på østsiden av Nesodden (i dag Bunnefjorden) ville strukket seg inn til Togrenda og videre østover mot Vinterbro, sørover forbi Askehaug og ned til og med Årungen, og nordover på vestsiden av Sjøskogen. Flere steder som nå ligger nær fjorden har vært mindre øyer og holmer (i dag Køyakollen og Vestnebb). Kart med justert strandlinje (se Kart 8) viser at mange lokaliteter ligger på samme høyde og har vært lett tilgjengelig med båt. Det er ikke usannsynlig at de har vært i bruk samtidig.

Kart 7: Kartet viser landskapet på østsiden av Nesodden i eldre steinalder. Rød ring markerer registrerte steinalderlokaliteter i Togrenda.

Kart 8: Kartene over viser Togrenda med justert vannstand tilpasset de registrerte lokalitetene og de mange steinalderlokalitetene i området.

ID 285026 Bosetning- og aktivitetsområde fra eldre steinalder

Lokalitetsbeskrivelse

Lokaliteten strekker seg over tre eiendommer (gbnr. 113/38, 150 og 9), og ligger i Askehaugveien 48-52. Alle eiendommene er utbygde med eneboliger, garasje, innkjørsler og velholdte hager. Flere av byggene er synlig på flyfoto fra 1956 (noen er trolig påbygd/ombygd på samme sted). En vei har tidligere gått ved østre grense til gbnr 113/9. Veien har vært parallell til dagens innkjørsel og er synlig på flyfoto fra 1978 og 2003.

Lokaliteten ligger 50-53 moh. Om lokaliteten har vært strandbunden kan den dateres til omtrent 5000-4700 f.Kr. som tilsvarer siste del av nøstvetperioden i eldre steinalder. ID 285026 og ID 285032 ligger på samme høyde over havet og kan ha vært i bruk på samme tid.

Foto 6: Til venstre: ID 285026, bildet viser garasje på gbnr. 113/150. PS er satt til høyre for garasjen, sett mot NNV. Til høyre: PS 1 ligger midt i bildet, sett mot SV.

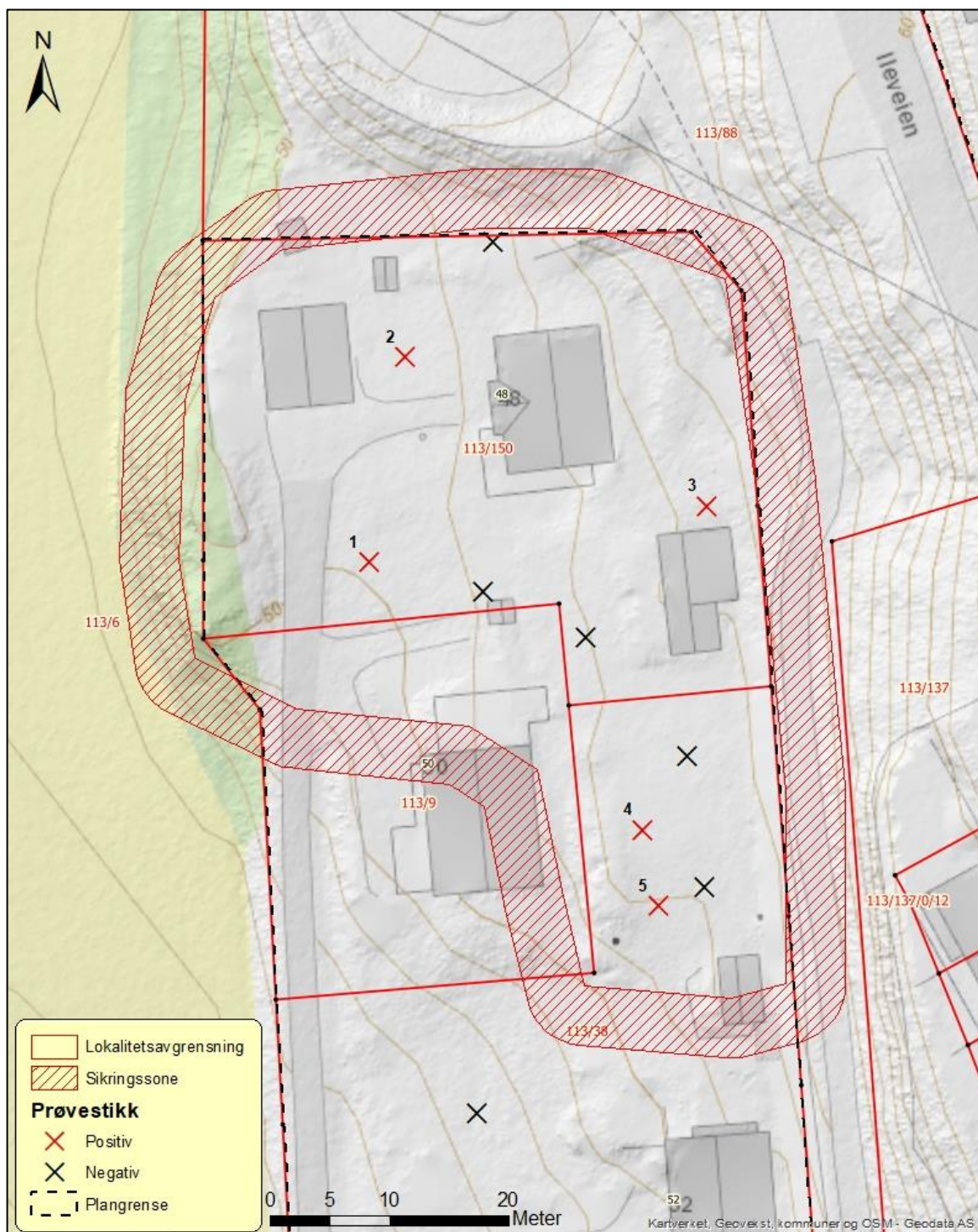
Avgrensning

Lokaliteten er topografisk avgrenset av hellende terreng mot dyrket mark i vest og sørvest. En bergknaus ligger nordvest på lokaliteten før et fall på 3-4 m mot dyrket mark. En mindre bergknaus er også synlig øst for bolighuset på gbnr 113/9. Sør for bergknausen faller terrenget bratt mot Askehaugveien. Det er satt negative prøvestikk på nedre del av gbnr. 113/38 (SV på eiendommen).

Mot nord og øst stiger terrenget, først svakt deretter brattere på utsiden av eiendomsgrensen. Den bratte stigningen nord for eiendommen er trolig ikke naturlig. Det antas at det er fylt på masser her i forbindelse med bygging av vei og rekkehus lengre mot nord. Mot nordøst er stigningen trolig naturlig, mens terrenget i sørøst også er forstyrret av rekkehus og vei. Det er satt et negativt prøvestikk nord på gbnr. 113/50. Massene i prøvesticket var omrodede og det ble funnet tegl 35 cm dypt. Eldre flyfoto (fra 1956 og 1979) viser at det tidligere har stått uthus i området. I tillegg skal nordvestre del av eiendommen være planert/påfylt. Det står i dag en større garasje på stedet. Vestre del av lokaliteten kan opprinnelig ha hatt form som en sadel, med naturlig havn både i sørvest og nordvest. Det mest funnrrike prøvesticket ligger like øst for garasjen (PS 2).

Gbnr. 113/9 er svært utbygde. Deler av bergknausen bak huset skal ha blitt sprengt vekk (muntlig meddelelse), resterende deler av eiendommen består av platting, innkjørsel, hekk/busker o.l. Det ble derfor ikke satt noen prøvestikk på eiendommen, og det antas at denne delen av lokaliteten er sterkt forstyrret.

Lokalitetsavgrensningen er satt til er 2296 m².

Kart 9: Kart over ID 285026 med PS markert.

Stratigrafi

De fleste av prøvestikkene inneholdt hagejord. I PS 1 og PS 3 er det gjort funn av flint i hagejorden, mens PS 2 inneholder flere mulige påførte lag over det funnførende laget.

Både hagejorden og det funnførende laget under inneholder sand og grus. Det er gjort funn mellom 10 og 50 cm dybde. Dybden er tydelig påvirket av påførte masser og det funnførende laget er opp mot 20 cm tykt.

Et negativt prøvestikk mellom PS 1 og PS 3 inneholdt 20-30 cm med påført grus under gress. Prøvestikket har trolig truffet den tidligere veien nevnt under lokalitetsbeskrivelsen. Det er usikkert om masser er flyttet før anleggelse av veien.

Foto 7: Profiler av prøvestikk. PS 1 til venstre. Over: PS 2 og PS 3. Under: PS 4 og PS 5.

Funn

Det er ikke funnet redskaper eller spor etter teknologi som kan brukes til datering av aktiviteten. Det er totalt funnet 26 biter flint. PS 2 skiller seg ut med betydelig mer flint enn i de resterende prøvestikkene.

Liste over prøvestikk med funn				
Nr.	Dybde	Lagskille	Funn	Antall
PS 1	50 cm	0-2 cm: gress 2-30 cm: gråbrun sand (hagejord), grus, omrotet, moderne funn + flint 30-40 cm: lys brungrå sand, grus, ikke forstyrret + flint 40-50 cm: guloransje sand, grus (steril).	20-35 cm dypt: 1 avslag 1 fragment	2 flint
PS 2	50 cm	0-3 cm: gress 3-20 cm: omrotede fyllmasser med småstein 20-30 cm: sand/hagejord, omrotet, mye røtter 30-50 cm: fin brun sand + flint, steiner i bunn og overgang mot lysere undergrunn.	30-50 cm dypt: 1 mikroflekke 8 avslag, hvorav 1 med cortex og 1 varmepåvirket 6 fragmenter, hvorav to med cortex, en med patinering og to passer sammen (mulig varmepåvirket/frostsprenget) 5 splint	20 flint

PS 3	40 cm	0-2 cm: gress 2-20 cm: hagejord, mørk brun sand, grus, røtter + flint 20-40 cm: lys brun sand, grus, lysere mot bunn.	Ca. 10 cm dypt: 1 fragment med cortex 1 splint	2 flint
PS 4	50 cm	0-5 cm: gress 5-30 cm: hagejord med stein og moderne funn + flint i overgang til lag under. 30-50 cm: brun sand og steiner.	Ca. 30 cm dypt: 1 fragment	1 flint
PS 5	45 cm	0-4 cm: gress 4-20 cm: omrotet sand (hagejord) med moderne funn + flint. 20-40 cm: brun sand og grus 40-45 cm: brun sand, grus og knyttnevestor stein	Ca. 10 cm dypt: 1 avslag med cortex	1 flint

Foto 8: Flint fra PS 2.

Foto 9: Flint fra PS 1, PS 3, PS 4 og PS 5 (fra venstre mot høyre).

ID 285027 Bosetning- og aktivitetsområde fra eldre steinalder

Lokalitetsbeskrivelse

Lokaliteten berører flere eiendommer; gbnr. 108/294, 408, 336 og 114/36. Den ligger imidlertid hovedsakelig i østlig del av hagen til Ravnfaret 9 (gbnr. 108/294). Bolighuset på eiendommen ble bygget på 70-tallet og i dag står også et lite uthus nordøst på lokaliteten. Rundt uthuset (trolig mot sør og sørøst) er 8-9 katter gravlagt. Denne delen av lokaliteten ble derfor ikke nærmere undersøkt.

Lokaliteten ligger 72-73 moh. Om lokaliteten har vært strandbunden kan den dateres til omtrent 7100-6800 f.Kr. som tilsvarer perioden mellommesolitikum i eldre steinalder.

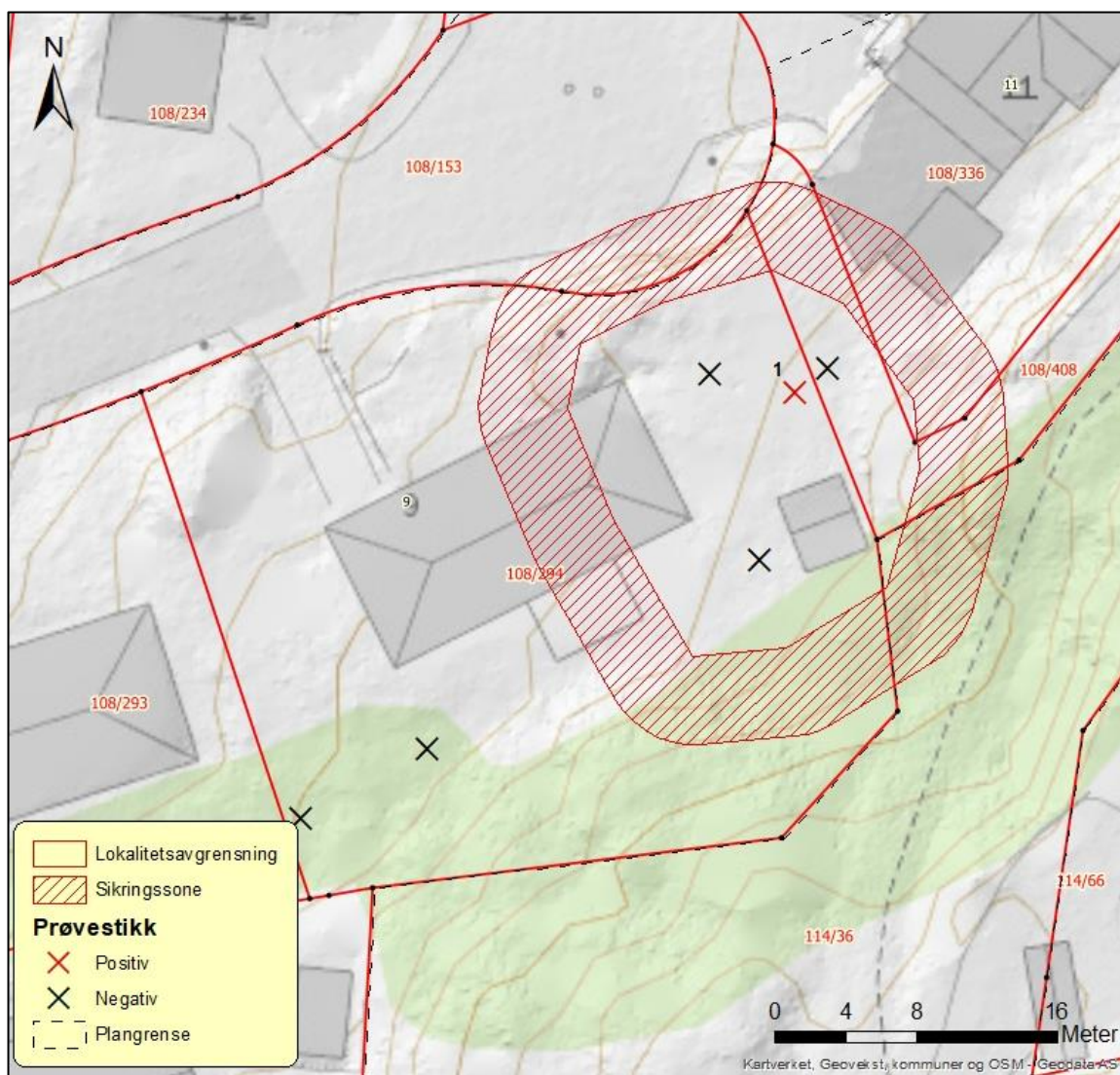
Foto 10: Flate med PS 1, sett mot sørøst og nord-nordvest.

Avgrensning

Lokaliteten er topografisk avgrenset i flere retninger. I nord og nordøst ligger en mindre bergknaus før terrenget faller. I sør og øst stiger terrenget opp mot Tømmerveien. Skråningen er skogkledd og virker lite forstyrret av moderne inngrep. I sørvest ligger bolighuset. Det er sannsynlig at boligbyggingen har forstyrret lokaliteten, og det er ukjent hvor langt mot sørvest lokaliteten opprinnelig har strukket seg. Nordøstre del av lokaliteten inneholder betydelig mer stein enn hagen til gbnr. 108/294. Det vites ikke om dette er et resultat av moderne inngrep (rydding av hage), eller om det er naturlige forskjeller. Tomten nord for lokaliteten (gbnr. 108/336) er sprengt ut og planert i forbindelse med boligbyggingen der.

Det er kun satt ett positivt prøvestikk midt på flaten. Stikket inneholdt 4 biter flint. Det er mulig at lokaliteten er et resultat av et kort/begrenset opphold i steinalderen.

Lokalitetsavgrensningen er satt til 314 m².

Kart 10: Kart over ID 285027 med PS markert.

Stratigrafi

Både hagejord og funnførende lag under inneholder sand og grus. Det er ikke et skarpt skille mellom lagene og hagejorden er ikke tydelig påført. Det funnholdige laget ligger imidlertid skrått i prøvesticket. Det er dokumentert mot sør, mot nord ligger laget 5 cm grunnere. Flaten har derfor trolig hatt en brattere helning mot sør enn det fremstår i dag. Det funnførende laget er omtrent 10 cm tykt.

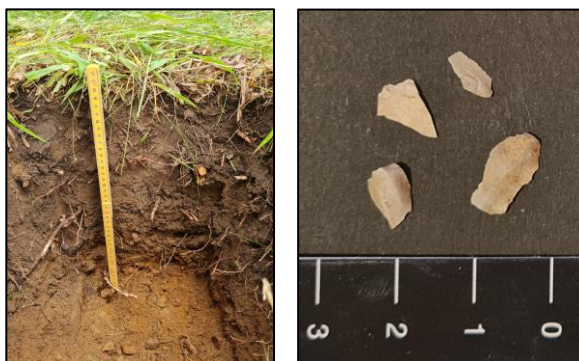

Foto 11: Profil av PS 1 til venstre og flint fra prøvesticket til høyre.

Funn

Det er ikke funnet redskaper eller spor etter teknologi som kan brukes til datering av aktiviteten. Det er totalt funnet fire biter flint. Alle bitene er små i størrelse.

Liste over prøvestikk med funn				
Nr.	Dybde	Lagskille	Funn	Antall
PS 1	40 cm	0-2 cm: gress 2-20 cm: gråbrun hagejord, sand, grus 20-30 cm: lys gråoransje grov sand, grus + flint 30-40 cm: rødoransje kompakt grov sand og grus	15-30 cm dypt: 1 avslag 3 splint	4 flint

ID 285028 Bosetning- og aktivitetsområde fra yngre steinalder

Lokalitetsbeskrivelse

Lokaliteten ligger på gbnr. 108/426 (Tiursvingen 5C). Området har tidligere vært dyrket mark og har ligget nært tunet til gården To. I dag ligger et bolighus på eiendommen, hagen er dels gjengrodd.

Det er tidligere gjort funn av en skafthullsøks og en tyngde/fiskesøkke på eiendommen. Gjenstandene er ikke levert inn, men ble fotografert og dokumentert ved registreringen. Lokaliteten ligger 45-46 moh. Om lokaliteten har vært strandbunden kan den dateres til 4400-4000 f.Kr. som tilsvarer siste del av senmesolitikum i eldre steinalder. Skafthullsøkser dateres imidlertid typologisk til senneolitikum i yngre steinalder og eldre bronsealder. Gjenstandsmaterialet indikerer dermed at lokaliteten ikke har vært strandbundet og aktiviteten skal mulig knyttes til landbruk i perioden 2300-1100 f.Kr. Det er imidlertid vanskelig å utelukke at det har vært aktivitet på lokaliteten i begge periodene uten en mer omfattende arkeologisk undersøkelse.

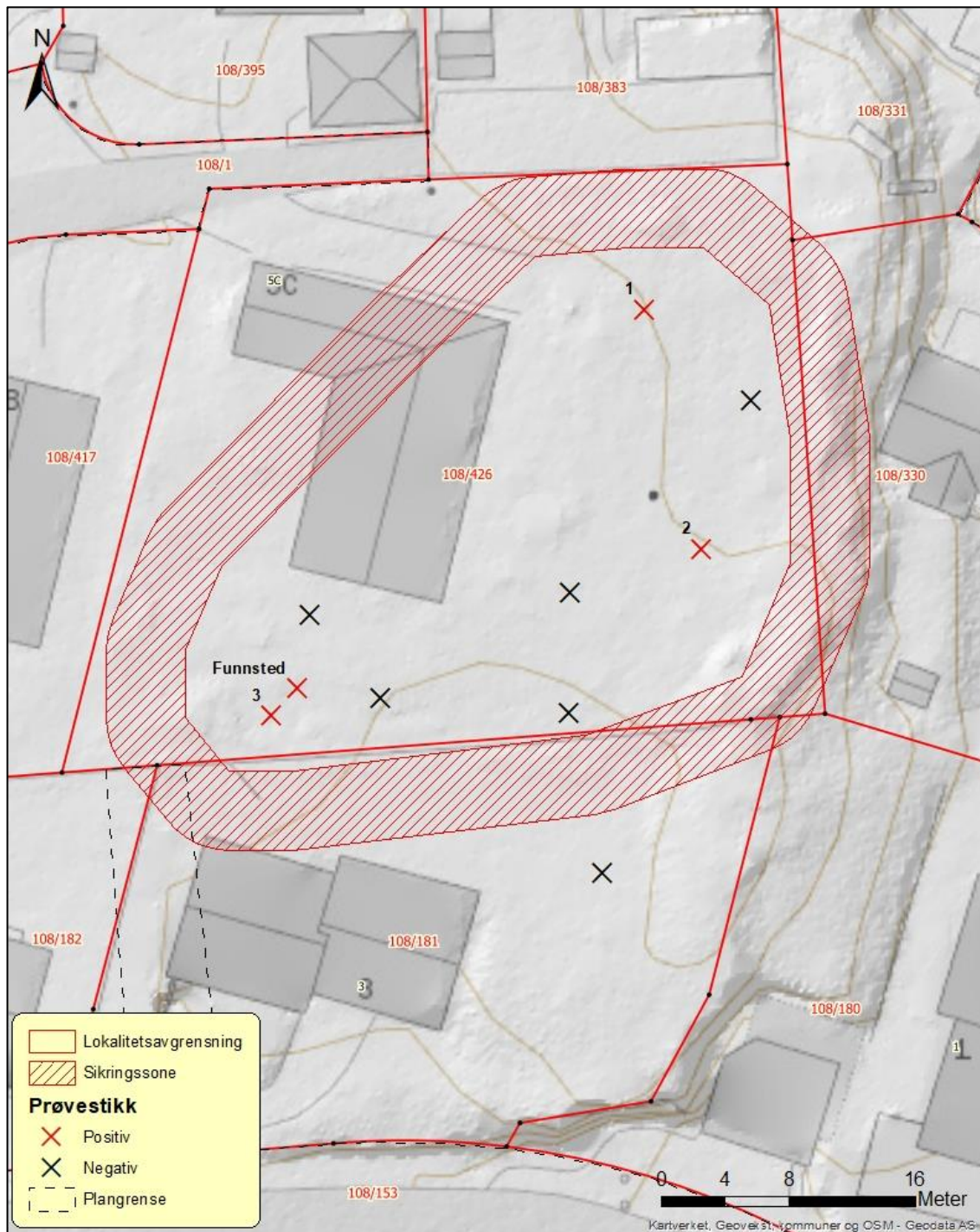

Foto 12: Prøvestikk i hage på ID 285028, sett mot Ø

Avgrensning

Avgrensningen mot de fleste himmelretningene er svært usikker. Eiendommen ligger på en større flate som inkluderer flere nærliggende eiendommer. 15-20 m nord og sør for eiendomsgrensen til gbnr. 108/426 heller terrenget. Lokalteten er topografisk avgrenset mot øst. Her ligger en lav bergknaus før terrenget faller med omtrent 3 høydemeter. Det er satt flere negative prøvestikk på lokaliteten og funnene ligger spredt. Dels skyldes dette at området har vært dyrket.

Lokalitetsavgrensningen er satt til 895 m².

Kart 11: Kart over ID 285028 med PS markert.

Stratigrafi

Funnene er hovedsakelig gjort i matjordslag som også inneholder moderne funn og funndybden er mellom 5 og 30 cm.

Foto 13: PS 1, PS 2 og PS 3 (fra venstre).

Funn

Det er funnet tre biter flint i prøvestikk. I tillegg er det tidligere funnet en skafthullsøks og en tyngde/fiskesøkke av bergart på eiendommen. Funnet ble gjort av en i familie med dagens beboer. Funnstedet ble pekt ut og er målt inn med GPS. Funnstedet må imidlertid vurderes som omtrentlig og det er ikke klart om de to funnene lå tett.

Skaftthullsøksen er 13 cm lang og 8 cm bred. Eggen er 6,2 cm høy og skaftullet har en diameter på 2,5 cm. Øksen har flere avskallinger (eldre brudd), både ved eggen og på begge skaftthullsider/bakre del av øksen. I tillegg er flere mindre sprekker synlige.

Fiskesøkket er 9,5 cm langt og opp mot 6,5 cm bredt. Formen er trekantet/pæreformet på bredsidene. En fure på 1 cm går rundt hele på de smaleste sidene. Furen er godt synlig og dybden er omtrent 0,5 cm.

Liste over prøvestikk med funn				
Nr.	Dybde	Lagskille	Funn	Antall
PS 1	46 cm	0-2 cm: gress 2-24 cm: hagejord/matjord, brun 24-36 cm: lys gulgrå omrotet svakt leirholdig sand med moderne funn + flint. 36-46 cm: grå sand med steiner i ujevn størrelse.	30-35 cm dypt: 1 splint	1 flint
PS 2	35 cm	0-5 cm: torv 5-25 cm: hagejord/matjord med moderne funn + flint. 25-35 cm lys gulbrun blandet sandholdig leire, noen steiner.	5-10 cm dypt: 1 fragment	1 flint

PS 3	50 cm	0-10 cm: mørk brun torv 10-40 cm: hagejord/matjord med moderne funn +flint 40-50 cm: lys brungul leirholdig undergrunn.	0-20 cm dypt: 1 avslag, patinert og vannrullet	1 flint

Foto 14: Til venstre: Flint fra PS 1, PS 2 og PS 3 (fra venstre). Midten: Eggside av skaft hullsøks. Høyre: Tyngde/fiskesøkke med fure.

Foto 15: Fiskesøkke og skaft hullsøks, oppbevares i bolighus på eiendom gbnr. 108/426.

ID 285031 Bosetting- og aktivitetsområde fra eldre steinalder

Lokalitetsbeskrivelse

Lokaliteten ligger på grensen mellom tre eiendommer med gnr. 108/24, 25 og 114/24. Lokaliteten ligger på en smal hylle og virker relativt uforstyrret. Hyllen er omtrent 10 m bred og opp mot 40 m lang. Det er satt to positive prøvestikk på sørlig del av hyllen (tilhørende Hakkespetten 9, gbnr. 108/24). Denne delen av hyllen er tett bevokst med grantrær og unge løvtrær. Nordlig del av hyllen blir brukt som hage og har noe mindre trær.

Lokaliteten ligger omtrent 65 moh. Om lokaliteten har vært strandbunden kan den dateres til 6700-6300 f.Kr. som tilsvarer siste del av perioden mellommesolitikum i eldre steinalder.

Foto 16: ID 285031, ligger på en smal hylle og er tett bevokst. Sett mot SØ.

Avgrensning

Lokaliteten er topografisk avgrenset i flere retninger. I øst og sørøst ligger en bratt bergvegg. Mot sørvest, vest og nordvest faller terrenget. Her er det er berg i dagen. Et negativt prøvestikk er satt i sørvest, på nedsiden av berget. Hyllen fortsetter mot nord og her er lokaliteten kun avgrenset av negative prøvestikk. Det er satt fire negative prøvestikk nord for de positive.

Lokalitetsavgrensningen er satt til 189 m².

Stratigrafi

De positive prøvestikkene har podsol profil. Funnene er gjort på 10-30 cm dybde i lys sand og grus.

Foto 17: PS 1 til venstre og PS 2 til høyre.

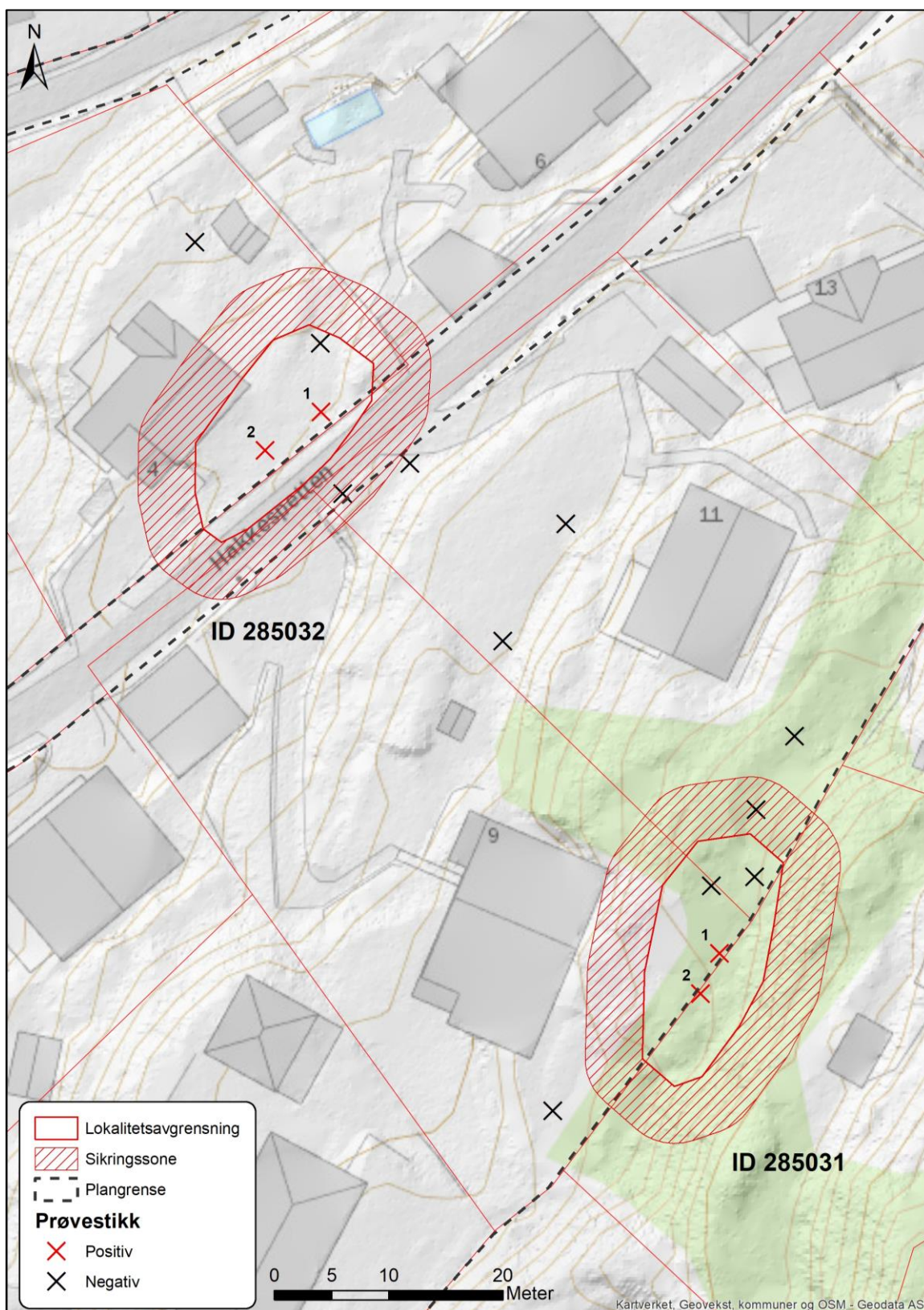
Funn

Det er ikke funnet redskaper eller spor etter teknologi som kan brukes til datering av aktiviteten. Det er totalt funnet fire biter flint og en bit bergkrystall.

Liste over prøvestikk med funn				
Nr.	Dybde	Lagskille	Funn	Antall
PS 1	45 cm	0-10 cm: torv med et tynt utvaskingslag (grå sand) rett under torvlaget 10-20 cm: lys gråbrun sand + flint 20-35 cm: lys rødbrun sand + flint 35-45 cm: mørk rødbrun sand	10-30 cm dypt: Flint: 2 fragment 1 splint Bergkrystall: 1 avslag	3 flint 1 bergkrystall
PS 2	35 cm	0-10 cm: torv med et tynt utvaskingslag (grå sand) rett under torvlaget. 10-20 cm: lys gråoransje sand, grus + flint. 20-32 cm: brunoransje sand, grus, noen knyttnevestore steiner 32-35 cm: mørk rødbrun kompakt sand.	10-15 cm dypt: 1 splint	1 flint

Foto 18: Flint fra PS 1 til venstre og PS 2 til høyre.

Kart 12: Kart over ID 285031 og ID 285032, med prøvestikk markert.

ID 285032 Bosetning- og aktivitetsområde fra eldre steinalder

Lokalitetsbeskrivelse

Lokaliteten berører eiendommene gbnr 108/1 og 17. De positive prøvestikkene er satt i sørøstre del av hagen tilhørende Hakkespetten 4 (gbnr. 108/17). Bolighuset på eiendommen har tidligere vært en hytte og er synlig på flyfoto fra 1956.

Lokaliteten ligger 51-52 moh. Om lokaliteten har vært strandbunden kan den dateres til omtrent 5000-4700 f.Kr. som tilsvarer siste del av nøstvetperioden i eldre steinalder.

Avgrensning

Lokalitetens avgrensning er usikker i flere retninger, og grunnet moderne bebyggelse (i hovedsak vei og innkjørslr) er det vanskelig å sette flere prøvestikk i sør, sørvest og øst-nordøst. Mot nord er lokaliteten topografisk avgrenset av en liten bergrygg før fallende terreng. To negative prøvestikk er satt i nord og nord-nordvest. Bolighuset/hytten har trolig ødelagt deler av lokaliteten i vest og nordvest. En bergknaus ligger nordøst for PS 1 og er brukt som avgrensning i nordøstlig retning. På andre siden av veien Hakkespetten i sørøst ble det forsøksvis satt to prøvestikk, men grunnet veiskjæring og tillaget parkeringsplass var massene svært forstyrret og kompakte. Terrenget stiger bratt sørøst for parkeringsplassen og innkjøringen til nr. 9.

Lokalitetsavgrensningen er satt til 176 m².

Foto 19: ID 285032, sett mot bergknaus i nordøst. PS 1 er satt ved utstyr som kan skimtes ved bregner på nedsiden av knausen.

Stratigrafi

Til tross for all utbyggingen i området virker massene i PS 1 og PS 2 relativt uberørte. Funnene er gjort på 0-28 cm dybde i lys sand og grus.

Funn

Det er ikke funnet redskaper eller spor etter teknologi som kan brukes til datering av aktiviteten. Det er totalt funnet 21 biter flint og et sandstensfragment. Flintbitene er små og flere er varmpåvirket. Funn av små sneglehus og en bit mulig kalk blant flinten indikerer gode bevaringsforhold for annet organisk materiale som bein.

Liste over prøvestikk med funn				
Nr.	Dybde	Lagskille	Funn	Antall
PS 1	35 cm	0-3 cm: gress, torv 3-13 cm: gråbrun grov sand, grus, røtter 13-18 cm: gråoransje sand, grus + flint 18-25 cm: oransje sand, grus + flint. 25-35 cm: oransje fin sand med noen få biter grus	10-25 cm dypt: Flint: 2 avslag 1 fragment	3 flint
PS 2	33 cm	0-4 cm: gress 4-12 cm: gråbrun grov sand, grus + flint 12-26 cm: gråbrun grov sand, grus, opp mot knyttnevestor stein. 26-33 cm: oransje fin sand uten steiner. Lysere mot bunnen. I PS 2 ble berg først påtruffet på 12 cm dybde. Prøvestykket ble deretter utvidet mot øst for å dokumentere lagdeling og funndybde.	8-28 cm dypt: Flint: 3 avslag 10 fragmenter, 1 med cortex, 3 varmpåvirket 5 splint Sandstein: 1 fragment. Fragmenter av små sneglehus (utvalgt tatt inn) 1 bit mulig kalk	18 flint 1 sandstein + skjell og mulig kalk

Foto 20: Flint fra PS 1 og PS 2.

Ikke fredet kulturminner

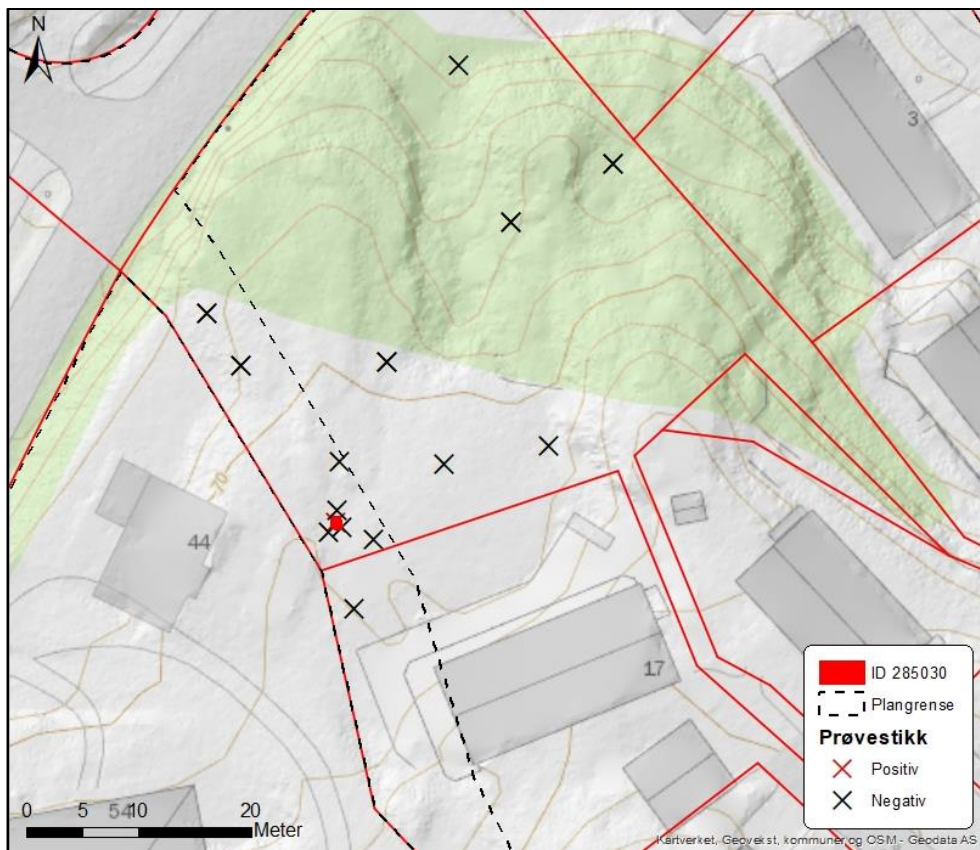
ID 285030 Funnsted fra steinalder

Et positivt prøvestikk ble satt i sørvestre hjørne av gbnr. 108/396. Det ble funnet ett fragment av flint. Prøvestikket ble satt på en gresskledd flate. Terrenget heller videre mot nord. En mindre bergknaus er synlig i dagen i nordvest. Det ble stukket tett rundt funnet og på flaten, men ikke gjort flere funn. Området vest og nordvest for funnet ble imidlertid ikke undersøkt nærmere grunnet et nybygd hus med tilhørende gruslagt innkjørsel og overbygg til bil.

Prøvestikket inneholdt 15 cm hagejord over lys brun sand med litt grus. Funnet ble gjort 25-30 cm dypt. Undergrunnen besto av lys gulgrå kompakt sand og lå på 35 cm dybde.

Foto 21: Venstre: Funnsted ID 285030, sett mot V. Høyre: Flint fra prøvestikket.

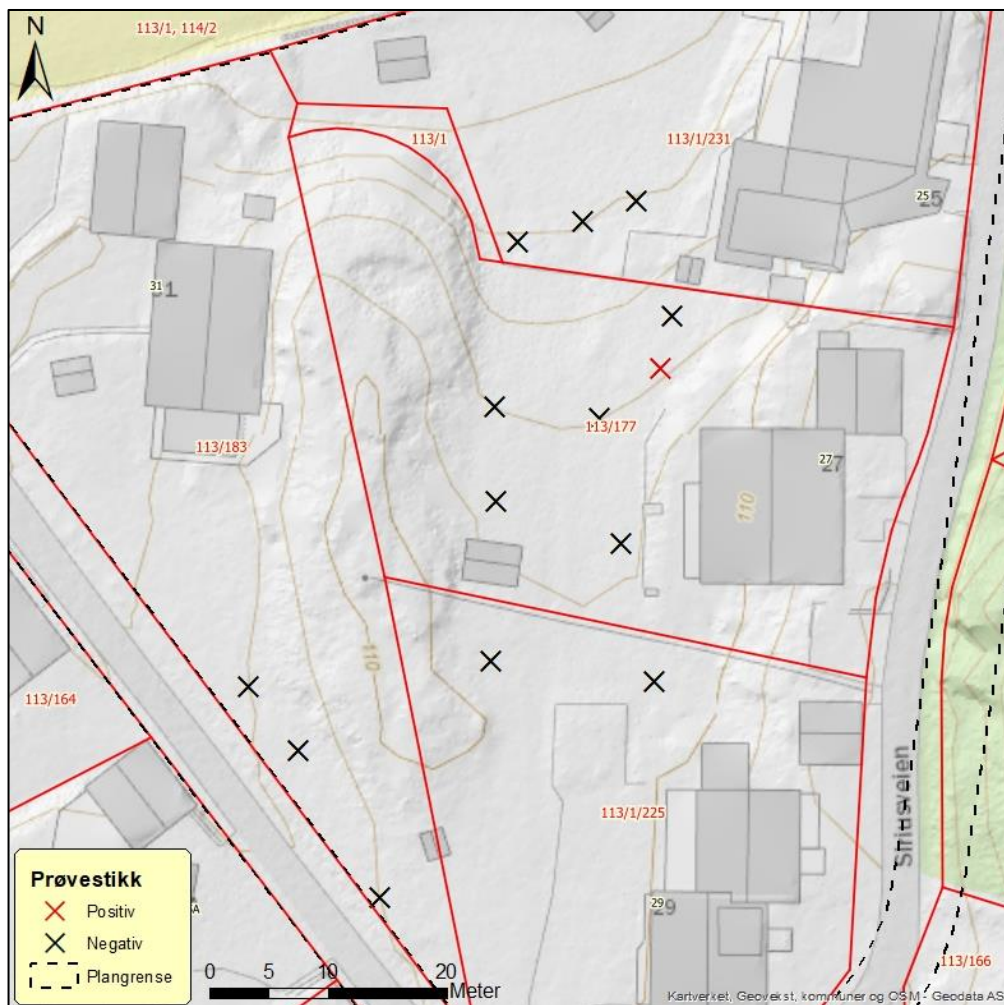
Kart 13: Kartet viser det positive prøvestikket, funnsted ID 285030, på gbnr. 108/396.

ID 285033 Funnsted fra steinalder

Det ble satt et positivt prøvestikk på gbnr. 113/177 i Sporret. Det ble funnet ett avslag av flint. Prøvestikket ble satt på en nordvendt flate med svak helling. Det er berg i øst og vest. Funnet ble gjort i hagejord, 12-15 cm dypt. Massene under hagejorden var omrotet og det har mulig vært gravd på stedet i forbindelse med en kum som er gravd ned midt i hagen. Det er satt flere prøvestikk i hagen og på naboeiendommene uten at det ble gjort flere funn.

Foto 22: Venstre: Funnsted, ID 285033, sett mot SØ. Høyre: Flint fra prøvestikket.

Kart 14: Kartet viser det positive prøvestikket, funnsted ID 285033, på gbnr. 113/177.

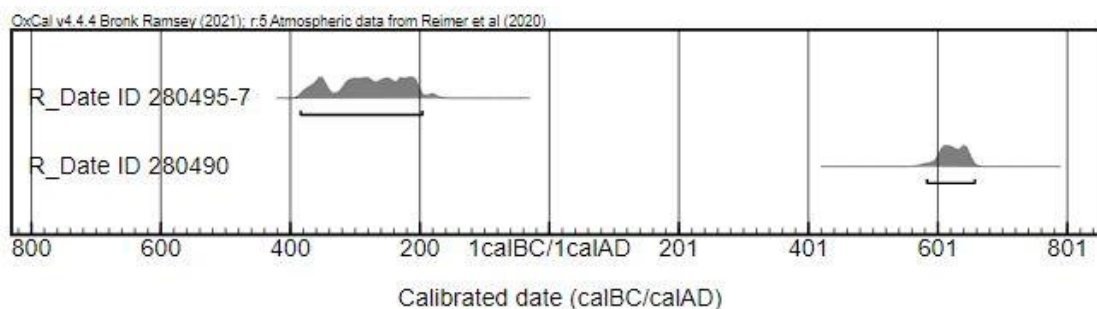
Automatisk fredete kulturminner

Ved registreringen av eiendommer i sørlig del av Ås kommune (nær Ås sentrum) ble det funnet ett gravfelt fra jernalder, en kokegrop fra jernalder, ett funnsted fra steinalder/bronsealder og en tuft fra nyere tid. Gravfeltet og kokegropen er automatisk fredet. Kokegropen er undersøkt og dokumentert i forbindelse med registreringen. Funnstedet og tuften er ikke fredet.

Kart 15: Kartet viser registrerte lokaliteter og funnsteder i sørlig del av Ås kommune (nær Ås sentrum).

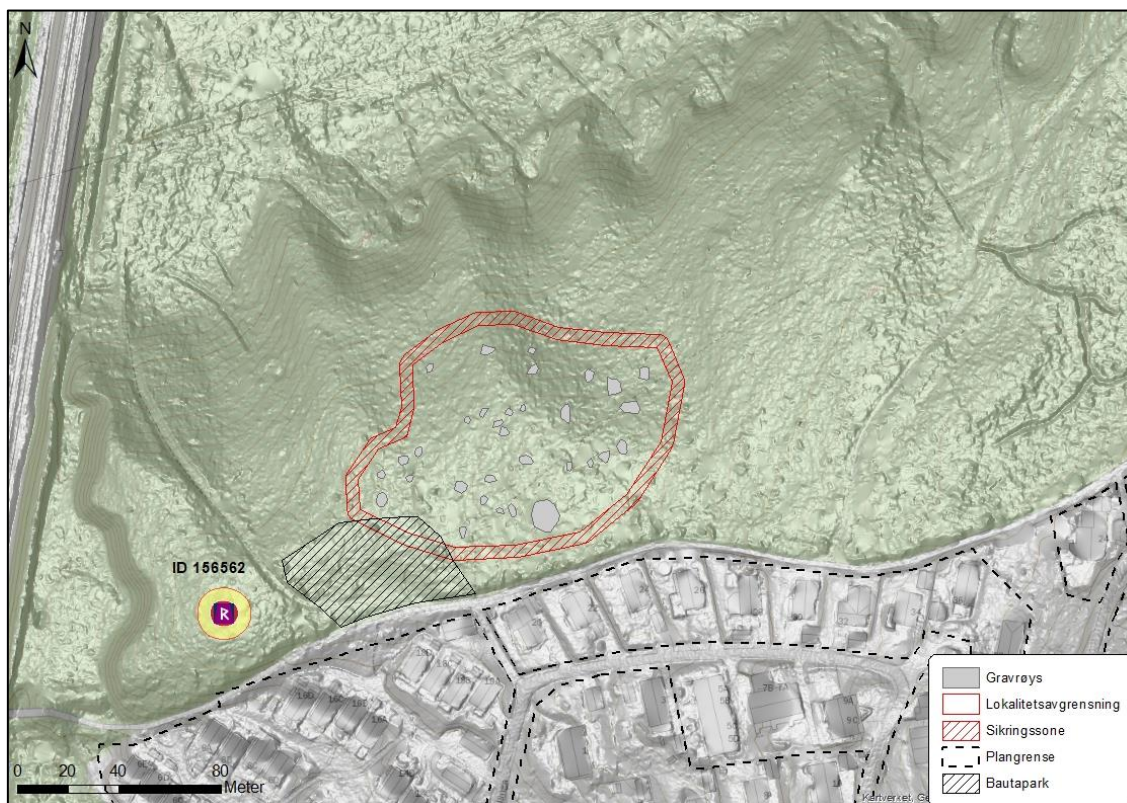
To kullprøver er vedartsbestemt og C14 datert. Prøvene er tatt fra gravrøys ID 280495-7 og kokegrop ID 280490. Begge prøvene er datert til jernalder, henholdsvis førromersk jernalder og merovingertid.

ID 280495 Gravfelt fra jernalder

Randsonen nord for Ås sentrum ble overflateregistrert. Området er ikke en del av reguleringsplanen, men ligger under press grunnet tett bebyggelse i sør. Området blir i dag brukt som friområde/turområde. En tidligere registrert gravrøys, ID 156562, ligger i vest. Gravrøysen ble kontrollregistrert, se s. 67). Ved registreringen ble det oppdaget en nyetablert treningspark/bautapark øst for ID 156562. Tiltaket med etablering av parken var ikke meldt inn til fylkeskommunen og plassen ble derfor ikke registrert før parken ble bygget.

Kart 16: Kartet viser plasseringen av ID 280495 på et høydedrag nær ID 156562 og en nyetablert treningspark/bautapark. Det er kun avgrensningen til parken som er målt inn, det er forstyrrelser også på utsiden av det markerte området.

Lokalitetsbeskrivelse

Et mulig gravfelt med 32 gravrøysen ble registrert i randsonen nord for Ås sentrum. Gravfeltet ligger like øst for bautaparken og er trolig forstyrret av denne. En av røysene (ID 280495-1) er lik ID 156562 i størrelse. Resterende røysen er mindre i størrelse, lave og ikke tydelige i terrenget.

Gravfeltet ligger i hellende terreng på et høydedrag med morenemasser. Terrenget heller svakt mot nord og vest. Mot nord og nordvest blir gravfeltet avgrenset av brattere terreng. Mot øst endrer landskapet seg. Det er her spredte synlige steiner som ikke er ryddet. Sør for gravfeltet faller terrenget svakt mot bebyggelse og videre mot Ås sentrum. Det ble ikke påvist røysen sør for ID 280495-1. Øst for ID 280495-1 ligger en flate uten synlig stein (toppen av høydedraget). Det ble ikke gjort funn her ved overflateregistreringen, men området kan inneholde bosetningsspor og kokegroper som ikke er synlig på overflaten. I vest ligger bautaparken, gravfeltet er uklart avgrenset mot parken. Terrenget flater her ut, før det igjen faller vest for ID 156562. I utkanten av bautaparken vokser det gress, bregner, vilniss og unge løvtrær. Her ligger det også en del kvister, løse steiner (inkl. leica blokker) og jordhauger fra

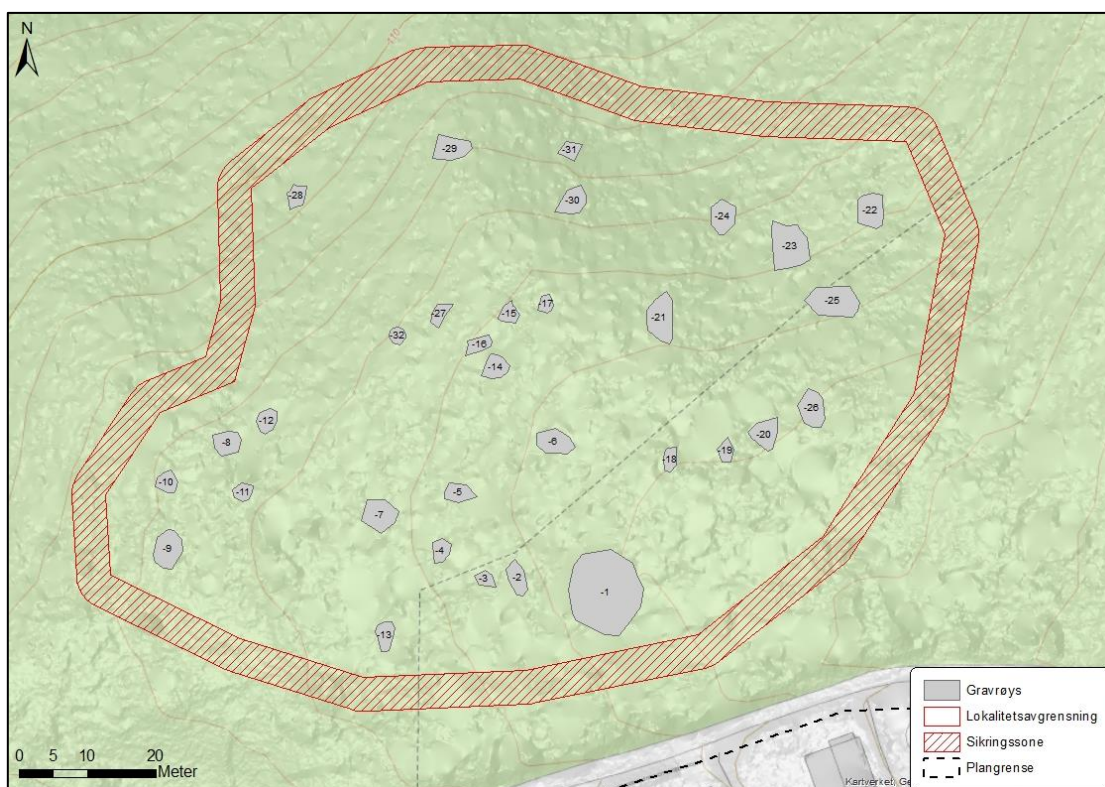
bygging av parken. Det har tidligere stått et hus tilhørende heimevernet på Grønnsletta. Huset ble bygd i 1954⁷. Det er synlig på flyfoto fra 1988, men ikke på nyere bilder.

Gravfeltet er usikkert avgrenset mot vest-nordvest (nord for bautaparken). Det ligger flere røysen i området. Røysene er imidlertid av en annen karakter, mer tettpakket og oppbygd enn de registrerte gravrøysene. Området er i tillegg forstyrret (antagelig av aktivitet tilknyttet heimevernet og/eller bautaparken). Grunnet forstyrrelsene og usikkerheten knyttet til røysene er de ikke inkludert i gravfeltet.

Området er bevokst med granskog (plantet) og det er lite undergrunnsvegetasjon. Høydedraget har spor etter tidligere hogst, flere søkk, små avlange hauger og råtne stubber ble observert. Enkelte røysen er forstyrret av tidligere hogst eller merkede turstier.

Det ble satt flere prøvestikk mellom røysene for å avklare om området har vært dyrket. Det ble ikke funnet spor etter dyrkingslag. Det er derfor lite trolig at røysene er rydningsrøysen.

Grunnet tett skog var innmålingsforholdene dårlige og punkter er justert i ettertid. Kartene kan derfor ikke brukes til å si noe om form og orientering på røysene, men viser omtrentlig plassering i landskapet.

Kart 17: Kart med undernummer på røysene. For større kart se vedlegg.

De mindre røysene er lave og har kun et lag med stein synlig i overflaten. Steinene ligger godt ned i grunnen. De synlige steinene ligger spredt (med «luft» mellom steinene), men i et tydelig avgrenset område. Steinene er av variert størrelse, men kun unntaksvis med en diameter over 40-50 cm. Den synlige formen på røysene er ujevn oval og gjennomsnittlig synlige mål er 3,4 x 3 m. Målene er

⁷ [47 Askjemskauen.JPG \(3570x1600\) \(styreweb.com\)](#) (Ås historielags rusletur nr. 47, Askjemskauen, datert 19.mai. 1998)

imidlertid kun omtrentlige siden kun deler av røysene er synlige i plan. En røys (ID 280495-7) ble delvis avtorvet (omtrent 1/5). Undersøkelsen viste at røysen inneholder minst to lag med stein og er mer tettpakket enn den gir inntrykk av på overflaten. Røysen er tydelig avgrenset mot steinfri grunn rundt (se s. 46). En kullprøve tatt fra haugfyllet under et lag med stein ble C14 datert til førromersk jernalder.

ID 280495-1 Gravrøys

Mål: 9,8 (12,2) x 9,3 m, høyde 0,6 m.

Røys med oval til rund form. Røysen er tydelig markert i terrenget. Den ligger like sør for en tursti og ut mot hellende terreng mot vest, nordvest og sørvest. Terrenget mot øst er flatt. Vestlig del av røysen ligger i hellende terreng mot vest. Det er få steiner i grunnen i området rundt røysen. Røysen inneholder flere kampesteiner i ytterkant med mål opp mot 1,3 m. Høyden på røysen er opp mot 0,6 m. Høyeste mål tilsvarer høyden på kampesteinene. Resterende stein er i hovedsak 20-60 cm i diameter. Røysen er tettpakket med stein. Tre bjørke-trær vokser i midten av røysen og flere andre trær og stubber er synlige i og like utenfor røysen. En grop med målene 1,3 x 1,2 m ligger i nordøstre del. Moderne søppel (plast) ligger i gropen. Profilet i gropen viser at røysen inneholder flere lag med stein og er jordblandet. I sørlig ytterkant ligger steiner med størrelse på 20-40 cm på utsiden av kampesteinene. Det er usikkert om steinene er utraste eller om de skal tolkes som en steinlegging inntil røysa. Mål i parentes viser lengde inkludert utraste steiner/steinleggingen. Røysen er dekket av kvist og løv. Plast og et gammelt juletre viser at røysen er noe forstyrret i nyere tid.

Foto 23: ID 280495-1 sett mot SSØ og VSV. Grunnet tett skog var det vanskelig å ta gode oversiktsbilder.

Foto 24: Midtre del av røys ID 280495-1, sett mot SSØ.

ID 280495-2 Gravrøys

Mål: 3,8 x 2,9 m.

Lav røys med oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Steinene er opp mot 40 cm store, en større stein i nordøst ser ut til å ha kommet til i nyere tid. En merket tursti går rett over røysen. Terrenget heller svakt mot vest.

ID 280495-3 Gravrøys

Mål: 2,3 x 1,8 m.

Ligger 3 m vest for -2. Lav røys med uklart oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Mål er av synlig stein i overflaten. Stikk med jordbor indikerer imidlertid stein under markoverflaten og en større utstrekning mot nord og nordvest. Røysen er tydelig avgrenset mot turstien i sørøst. Steinene er opp mot 40 cm store. Et grantre vokser i røysen. Terrenget heller svakt mot vest.

Foto 25: Venstre: ID 280495-2 sett mot S. Høyre: ID 280495-3 sett mot V.

ID 280495-4 Gravrøys

Mål: 2,5 x 3,3 m.

Lav røys med oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Steinene er opp mot 50 cm store. Røysen er dels dekket av kvist. Terrenget heller svakt mot vest.

ID 280495-5 Gravrøys

Mål: 3,8 x 3,2 m.

Lav røys med oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Et grantre vokser i røysa og kullbiter ligger på overflaten i sørvest (moderne). Terrenget heller svakt mot vest.

Foto 26: Venstre: ID 280495-4 sett mot N. Høyre: ID 280495-5 sett mot V.

ID 280495-6 Gravrøys

Mål: 3,9 x 2,5 m.

Lav røys med oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Stikk med jordbor indikerer flere steiner under markoverflaten. Mulige kantsteiner er mest synlig. Steinene er opp mot 50 cm store. En råttne stubbe står i sørøstre del av røysen. Terrenget heller svakt mot vest.

Foto 27: ID 280495-6 sett mot Ø.

ID 280495-7 Gravrøys

Mål: 2,8 x 2,9 m.

Beskrivelse i plan: Lav røys med oval til rund form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Avgrensningen er tydeligst i vest, og noe uklar mot nordøst. Steinene er mellom 20 og 40 cm store. Terrenget heller svakt mot vest.

Foto 28: ID 280495-7 med Kristin Fjærestad, sett mot SØ.

Ett kakestykke (omtrent 1/5) i vestlig del av røysen ble avtorvet. Undergrunnsvegatsjon og torv ble fjernet og det øverste laget med stein ble rensert fram. Vest for røysen ble også en kvadrant på ca. 50 x 50 cm rensert ned til undergrunnen for å dokumentere overgangen mellom røys og området rundt. Grunnet et grantre ble ikke dette gjort i sørvest. Massene inneholdt svært mye røtter.

Avtorvingen viste at røysen er mye tydeligere og mer tettpakket enn man får inntrykk av i plan. Røysen inneholder minst to lag med stein og er jordblandet. I haugfyllet mellom steiner i midten av røysen ble det oppdaget flere biter med sintret materiale. En kullprøve ble tatt fra samme område som funnene. Kullprøven ble vedartsbestemt til bjørk og furu. Bjørk ble C14 datert til 2220 ± 30 BP, kalibrert til 385 - 197 f.Kr. Tidsrommet tilsvarer midtre del av førromersk jernalder.

Foto 29: Sintret materiale funnet i ID 280495-7.

Steinene i røysen er av variert størrelse, mellom 10 og 50 cm store. Både kantet og avrundete steiner ble observert. Deler av steiner som har stukket opp av markoverflaten er mosegrodde. I ytterkant av røysen ligger en mulig steinrekke. Det er et mellomrom mellom steinrekken og den mer oppbygde røysen på omtrent 15 cm. På utsiden av steinrekken (kvadranten i vest) ble det ikke påvist steiner.

Foto 30: ID 280495-7 etter avtorving av omtrent 1/5. sett mot ØSØ og NØ.

ID 280495-8 Gravrøys

Mål: 3,0 x 2,7m.

Lav røys med oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. De største steinene ligger i ytterkant av røysen og er opp mot 40 cm store. En større jordfast stein ligger i nordvestre ytterkant. Steinene er mosegrodd. Moderne søppel ligger like utenfor røysen i vest. Terrenget heller svakt mot nord.

ID 280495-9 Gravrøys

Mål: 4,8 x 4,5 m.

Lav røys med oval til rund form. Røysen ligger like nord for bautaparken. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men er svært uklart markert grunnet vegetasjonen. Røysen er større enn andre nærliggende røys, men betydelig mindre enn ID 280495-1. Steinene er opp mot 50 cm store. Vestlig del av røysen er mer tettpakket enn i nord og øst. Stein og moderne søppel (inkl. lecablokk) ligger like nord for røysen. Terrenget heller svakt mot nord.

Foto 31: Venstre: ID 280495-8 sett mot N. Høyre: ID 280495-9 sett mot NØ.

ID 280495-10 Gravrøys

Mål: 3,2 x 2,8 m.

Lav røys med oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Synlige steiner er opp mot 50 cm store. Stikk med jordbor indikerer at det ligger flere steiner under markoverflaten. Et par steiner midt på røysen ser ut til å være tilkommet i nyere tid. Terrenget er flatt.

ID 280495-11 Gravrøys

Mål: 2,5 x 2,4 m.

Lav røys med oval til rund form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Synlige steiner er opp mot 40 cm store. Røysen ligger nær bautaparken og er forstyrret av pålagte masser og kvist i øst. Søppel (plast, ølboks) ligger midt på røysen. I tillegg ligger en stor maurtue i nord, og en rotvelt og hi (rev, grevling) forstyrrer røysen. Området er bevoskt med bregner, vilniss og mose. Terrenget heller svakt mot nord.

Foto 32: Venstre: ID 280495-10 sett mot Ø. Høyre: ID 280495-11 sett mot N.

ID 280495-12 Gravrøys

Mål: 3,1 x 2,7 m.

Lav røys med oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men er ikke klart markert i terrenget. Synlige steiner er opp mot 40 cm store. Terrenget heller svakt mot nord.

ID 280495-13 Gravrøys

Mål: 2,8 x 2,8 m.

Lav røys med ujevn rund form. Røysen ligger øst for bautaparken. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men er ikke klart markert i terrenget. Røysen er forstyrret av påførte masser i øst og det går en sti tvers over den. Terrenget heller svakt mot vest.

Foto 33: Venstre: ID 280495-12 sett mot S. Høyre: ID 280495-13 sett mot SV.

ID 280495-14 Gravrøys

Mål: 2,7 x 2,6 m.

Lav røys med oval til rund form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Dette skyldes dels løv, kvister, mose og trær i røysen. En kampestein (mål: 1 m) ligger i sør-sørøst. Stein i utkanten av røysen er tydeligst. Stikk med jordbor indikerer at det ligger flere steiner under markoverflaten i midten av røysen. Synlig stein er opp mot 30 cm store. Terrenget er flatt.

ID 280495-15 Gravrøys

Mål: 2,8 x 2,1 m.

Lav røys med oval form. Ansamling med stein, men utydelig avgrenset og ikke klart markert i terrenget. Ligger nær -16 (0,5 m), og det ligger spredt stein rundt røysen. Synlige steiner er opp mot 50 cm store. Terrenget er flatt.

Foto 34: Venstre: ID 280495-14 sett mot SV. Høyre: ID 280495-15 sett mot NV.

ID 280495-16 Gravrøys

Mål: 2,7 x 2,5 m.

Lav røys med oval til rund form. Den er tydelig uavgrenset og ikke klart markert i terrenget, til tross for at den inneholder store steiner sammenlignet med de andre røysene. En stein i nordøst er 1,2 m stor. Røysen ligger nær -14 og -15, og er uklart avgrenset mot disse røysene. Terrenget er flatt.

Foto 35: ID 280495-16 sett mot NØ.

ID 280495-17 Mulig steinsetting

Mål: 4,2 x 3,9 m.

Mulig oval steinsetting med syv steiner med mål på mellom 40 og 100 cm. En stein i øst ligger under markoverflaten og en i vest under en rotvelt. Stikk med jordbor kunne ikke påvise stein under markoverflaten i midten av steinsettingen. Terrenget er flatt.

Foto 36: Mulig steinring ID 280495-17, sett mot NV og SØ.

ID 280495-18 Gravrøys

Mål: 3,0 x 2,5 m.

Lav røys med oval form. Røysen ligger omtrent 13 m nordøst for -1 og sør for markert tursti. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Nordøstre del av røysen er forstyrret. Synlige steiner er opp mot 40 cm store. Terrenget er flatt.

ID 280495-19 Gravrøys

Mål: 2,8 x 2,6 m.

Mindre røys med ujevn oval form. Røysen ligger øst for -18 og sør for markert tursti. Den er utydelig avgrenset grunnet vegetasjon og små trær. Det er ellers steinfritt rundt røysen. Synlige steiner er opp mot 30 cm store og ligger relativt tettpakket. Terrenget er flatt.

Foto 37: Venstre: ID 280495-18 sett mot S. Høyre: ID 280495-19 sett mot N.

ID 280495-20 Gravrøys

Mål: 3,1 x 2,6 m.

Røys med oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert. Sørlig del av røysen fremstår som oppbygd og jordblandet. Høyden er 30 cm. Det er imidlertid usikkert om dette skyldes forstyrrelser (av f.eks. hogstmaskiner). En råttne stubbe står i sørlig del. Terrenget er flatt.

ID 280495-21 Gravrøys

Mål: 3,5 x 2,8 m.

Lav røys med oval form. Røysen ligger nord for markert skogssti. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men er ikke klart markert i terrenget. Synlige steiner er opp mot 30 cm store. Terrenget heller mot nord.

Foto 38: Venstre: ID 280495-20 sett mot V. Høyre: ID 280495-21 sett mot S.

ID 280495-22 Gravrøys

Mål: 3,4 x 3,4 m.

Lav røys med rund form. Røysen ligger inntil markert skogssti, nordøst på gravfeltet. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men er ikke klart markert i terrenget. To større steiner i sør og sørvest har mål opp mot 80 cm. Rett sørvest for røysen ligger en liten ansamling av mindre steiner. Det er usikkert om denne ansamlingen skal tolkes som en egen struktur. Terrenget heller svakt mot nord.

ID 280495-23 Gravrøys

Mål: 5,0 x 3,4 m.

Lav røys med oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Stikk med jordbor indikerer at det ligger flere steiner under markoverflaten, form og størrelse er derfor usikker. Terrenget heller svakt mot nord.

Foto 39: Venstre: ID 280495-22 sett mot V. Høyre: ID 280495-23 sett mot S.

ID 280495-24 Gravrøys

Mål: 4,0 x 4,0 m.

Lav røys med rund form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. I nord fortsetter røysen inn under en voll med påførte masser. Vollen er trolig moderne. I tillegg forstyrrer trær inntrykket av røysens avgrensning og form. Terrenget heller mot nord.

ID 280495-25 Gravrøys

Mål: 3,6 x 3,1 m.

Lav røys med oval form. Røysen ligger like sør for markert tursti. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Sørlig del er tydelig avgrenset, mens nordlig del er svært forstyrrer av moderne forhold (påførte masser, omrotet). En råttne stubbe står midt i nordlig del. Synlige steiner er opp mot 30 cm store. Terrenget er flatt.

Foto 40: Venstre: ID 280495-24 sett mot N. Høyre: ID 280495-25 sett mot V.

ID 280495-26 Gravrøys

Mål: 4,2 x 4,2 m.

Lav røys med rund form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Synlige steiner er opp mot 40 cm store. Området er bevokst med lav grønn vegetasjon. Terrenget er flatt.

ID 280495-27 Gravrøys

Mål: 3,6 x 2,2 m.

Lav røys med oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Synlige steiner er opp mot 40 cm store. En kampestein på 1,15 m ligger i nord og nordøst for kampesteinen står en råttne rot.

Foto 41: Venstre: ID 280495-26 sett mot NØ. Høyre: ID 280495-27 sett mot Ø.

ID 280495-28 Gravrøys

Mål: 4,4 x 3,2 m.

Lav røys med oval form. Røysen ligger nord på gravfeltet og et stykke unna de andre røysene. Et par store steiner med mål på 80 cm ligger i ytterkant. Ellers er synlige steiner opp mot 40 cm store. Terrenget heller mot nord. Skråningen mellom -28 og -27/-32 i sørøst er ikke tydelig ryddet (som resten av gravfeltet).

ID 280495-29 Gravrøys

Mål: 3,5 x 2,8 m.

Lav røys med oval form. Røysen ligger nord på gravfeltet. Den er utydelig avgrenset da det ligger spredte steiner i området rundt. To større steiner med mål på 80-100 cm ligger i sørlig del av røysen. En råttne stubbe står i sørøst. Terrenget heller svakt mot nord og brattere mot nordøst og nordvest.

Foto 42: Venstre: ID 280495-28 sett mot S. Høyre: ID 280495-29 sett mot SV.

ID 280495-30 Gravrøys

Mål: 2,9 x 3,1 m.

Lav røys med oval til rund form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Synlige steiner er jevnstore (15-30 cm). En større stein på 60 cm ligger i øst. Det ligger ellers store steiner i terrenget rundt. En del kvist ligger over nordlig del. Terrenget heller mot nord.

ID 280495-31 Gravrøys

Mål: 2,9 x 2,4 m.

Røys med ujevn oval form. Synlig i terrenget som en ansamling stein, men ikke tydelig avgrenset da det ligger steiner i grunnen rundt. Synlige steiner er opp mot 40 cm store. Steinene ligger høyere i grunnen enn i de andre røysene. En større stein på 1 meter ligger i øst. Steinen er sprukket opp. Røysen og området rundt er mulig forstyrret av hogstmaskiner. Det er synlige søkk og haugdannelser i terrenget. Terrenget heller mot nordvest.

Foto 43: Venstre: ID 280495-30 sett mot V. Høyre: ID 280495-31 sett mot V.

ID 280495-32 Gravrøys

Mål: 2,2 x 2,4 m.

Røys med ujevn oval form. Den er tydelig avgrenset av steinfritt område rundt, men ikke klart markert i terrenget. Synlige steiner er opp mot 30 cm store. En større stein på 70 cm ligger i vest. En liten jordhaug ligger i øst. Det er moderne søppel på røysen og en trehytte er bygget 2 m nord for røysen. Terrenget heller mot nordvest.

Foto 44: ID 280495-32 sett mot V.

ID 280490 Kokegrop fra jernalder

Lokalitetsbeskrivelse

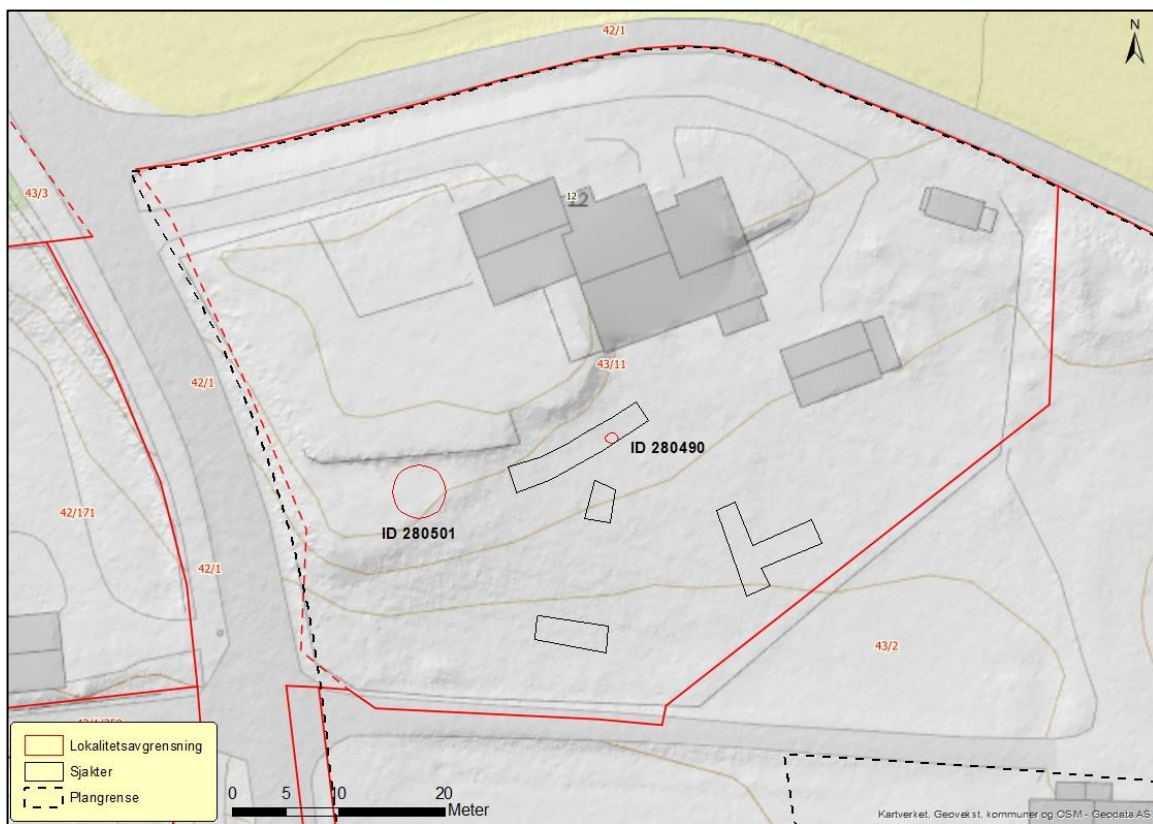
En enkeltliggende kokegrop ble funnet i hagen tilhørende gbnr. 43/11, Herumveien 12. Det ble lagt fire små sjakter med ulik form og størrelse i hagen. Grunnet et høyt antall frukttrær/hagetrær ble det ikke utvidet mer rundt kokegropen.

Kokegropen ligger på sørlig side av et høydedrag. Det høyeste punktet på høydedraget ligger under bolighuset, innkjørselen og planert hage i vest. Høydedraget strekker seg videre ut mot dyrket mark i nordøst. På samme høyde nordvest for eiendommen ligger gravfelt ID 51268.

Området har tidligere tilhørt gården Sørås søndre. Bolighuset skal være bygd i 1939 og hagen i vest planert på samme tid.

Hagejorden (mulig tidligere dyrket mark) består av mørk brun sand og grus. Undergrunnen er skiftende. Den består i hovedsak av lys grågul til grå sand og grus og er stedvis ispedd lys silt og leire. En mindre sjakt midt i hagen inneholdt kompakt lys grålig gulbrun leire. Det ble observert flere flekker i undergrunnen. Fire ble snittet og ingen hadde tydelig form i profil. Flekkene er tolket som spor etter røtter eller steinopptrekk.

På samme eiendom er det tidligere funnet en skafthullsøks, ID 280501 (se neste kapittel).

Kart 18: Kartet viser kokegrop ID 280490, og funnsted ID 280501. Begge på gbnr. 43/11.

Foto 45: Sjakting i hage på gbnr. 43/11. Sett mot NØ.

ID 280490 Kokegrop

Mål: 100 x 90 cm, dybde: 30 cm

Kokegrop med ujevn oval form. I plan inneholdt den fyllmasser av mørk gråbrun sand med noen få kullspetter og skjørbrente steiner i sørlig del. Kokegropen er tydelig, men ikke klart avgrenset mot undergrunnen.

Kokegropen ble snittet. I profil har den ujevn avrundet bunn og ujevn steile/bratte sidekanter. Det er ikke tydelig kullrand i bunn, men spredte store kullbiter. Det ble tatt ut 15 liter skjørbrent stein fra snittet. Flere var små og tydelig oppsprukket på stedet.

En kullprøve fra bunnen av snittet er vedartsbestemt til bjørk og C14 datert til 1430 ± 30 BP, kalibrert til 584 - 658 e.Kr, som tilsvarer perioden merovingertid i yngre jernalder.

Foto 46: Kokegrop ID 280490 i plan og profil. Sett mot SSØ og SØ.

Ikke fredet kulturminner

ID 280501 Funnsted fra yngre steinalder-bronsealder

En skafthullsøks er tidligere funnet av beboer i hage tilhørende gbnr. 43/11. Gjenstanden er ikke levert inn, men ble fotografert og dokumentert ved registreringen. Funnstedet ligger nær en steinmur vest på eiendommen, men finner husker ikke lengre om funnet er gjort ved muren eller 2-3 m sør for den. Et omtrentlig funnsted et målt inn, se Kart 18.

Øksen er brukket ved skafthullet og bevart lengde er 11 cm, bredde ved skafthull er 5,8 cm og bredde/høyde på eggen er 6,3 cm. Øksen har en sidekant som skrår svakt utover og som resulterer i at eggen er omtrent 1 cm bredere enn partiet ved skafthullet på samme side.

Foto 47: ID 280501, skafthullsøks funnet i hage. Øks til venstre og funnsted til høyre. Sett mot VSV.

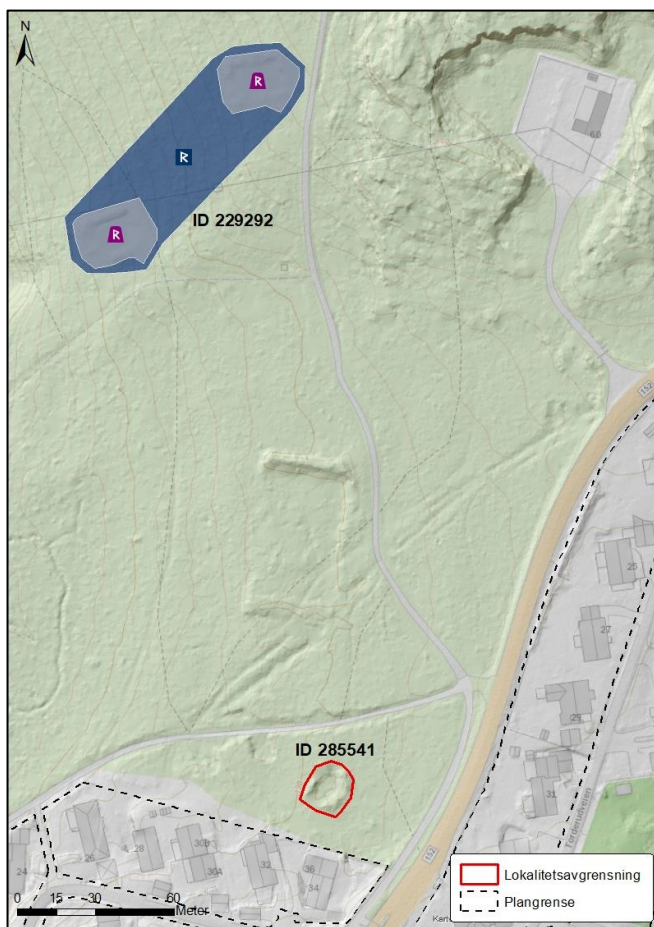
ID 285541 Tuft fra nyere tid

Mål: 18 x 15 m (inkl. voll), mål på nedsenket parti: ca. 10 x 7,5 m.

En tuft fra nyere tid ligger i østre del av randsonen nord for Ås sentrum. Tuften er tydelig i terrenget, men ligger i tett granskog. Den har høye voller rundt et nedsenket rektangulært midtparti. Sidekantene er bratte. I nord ligger en åpning i vollen. Tuften er av Ås historielag omtalt som Vaktstua og skal være en del av tyskeranlegget anlagt i 1944⁸. Se også ID 229292 i Askeladden/Kulturminnesøk som var en del av samme anlegg.

---

⁸ [47 Askjemskaue.JPG \(3570x1600\) \(styreweb.com\)](#) (Ås historielags rusletur nr. 47, Askjemskaue, datert 19.mai. 1998)

Kart 19: Kartet viser plassering av tuften og nærliggende lokalitet (ID 229292) som trolig var del av samme anlegg.

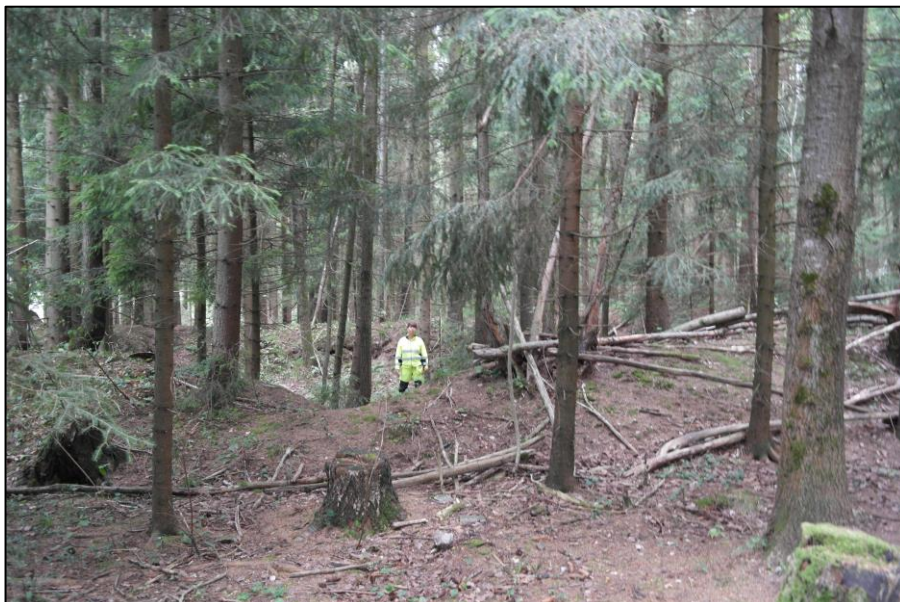
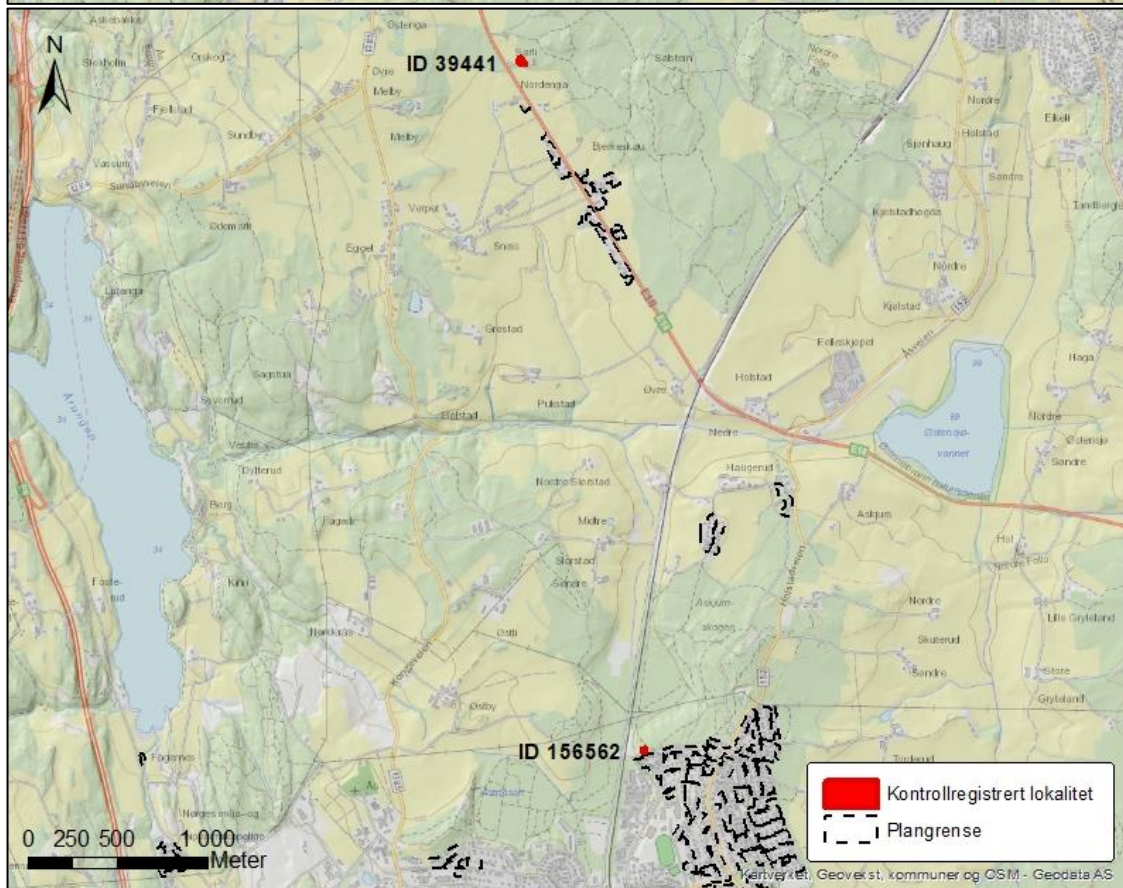
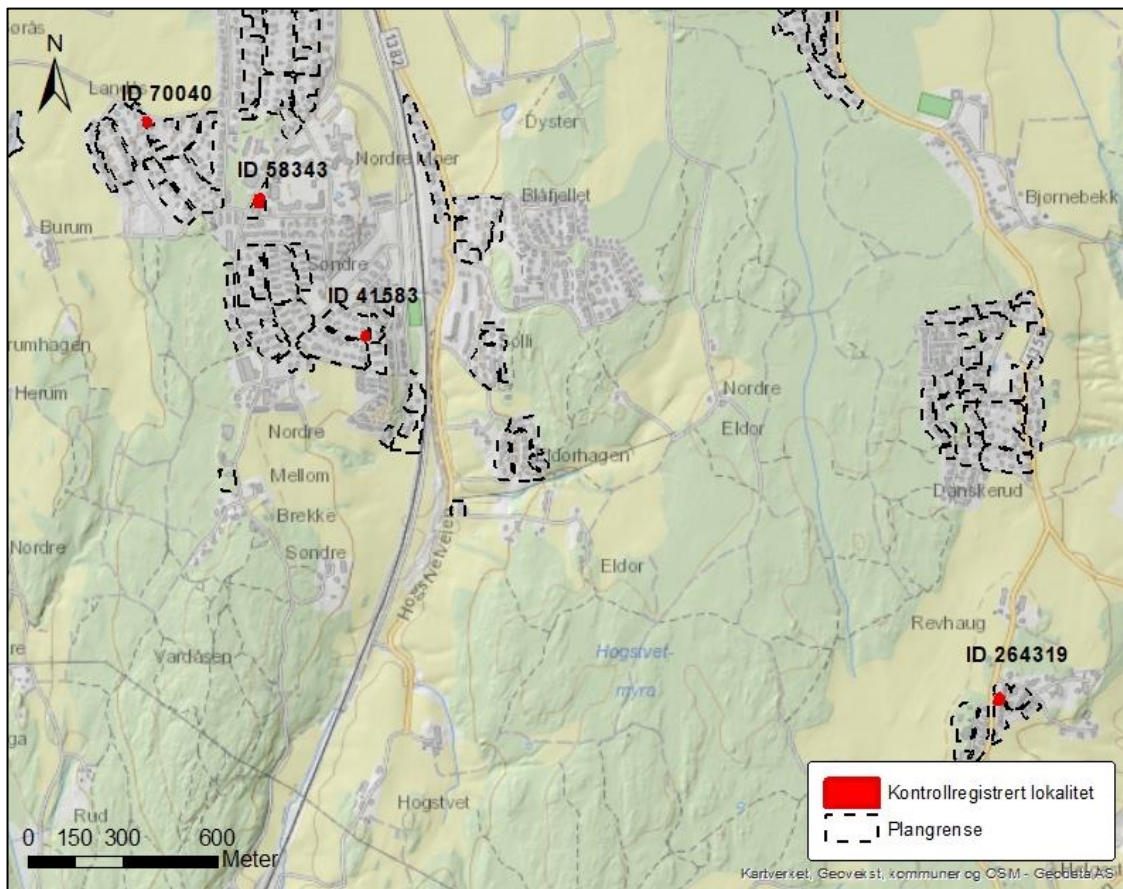

Foto 48: Kristin Fjærestad står i tuften, ID 285541.

Kontrollregistrering

Seks tidligere registrerte lokaliteter er kontrollregistrert. To skålgropfelt, tre gravminner og en husmannsplass. Det er kun utarbeidet nytt kart i to tilfeller, hvor geometrien fra Askeladden er endret. Resterende lokaliteter har beholdt opprinnelig geometri.

Kart 20: Kart over kontrollregistrerte lokaliteter. Over: lokaliteter sør for Ås sentrum. Under: lokaliteter nord for Ås sentrum.

ID 70040 Skålgrop

Opprinnelig lokalitetsbeskrivelse fra 1980: Like Ø for ryggen på NØ-SV-gående svaberg: Skålgrop, uklart markert. Middels forvitret fjell, men meget tydelig. D 7cm, dybde 0,4cm.

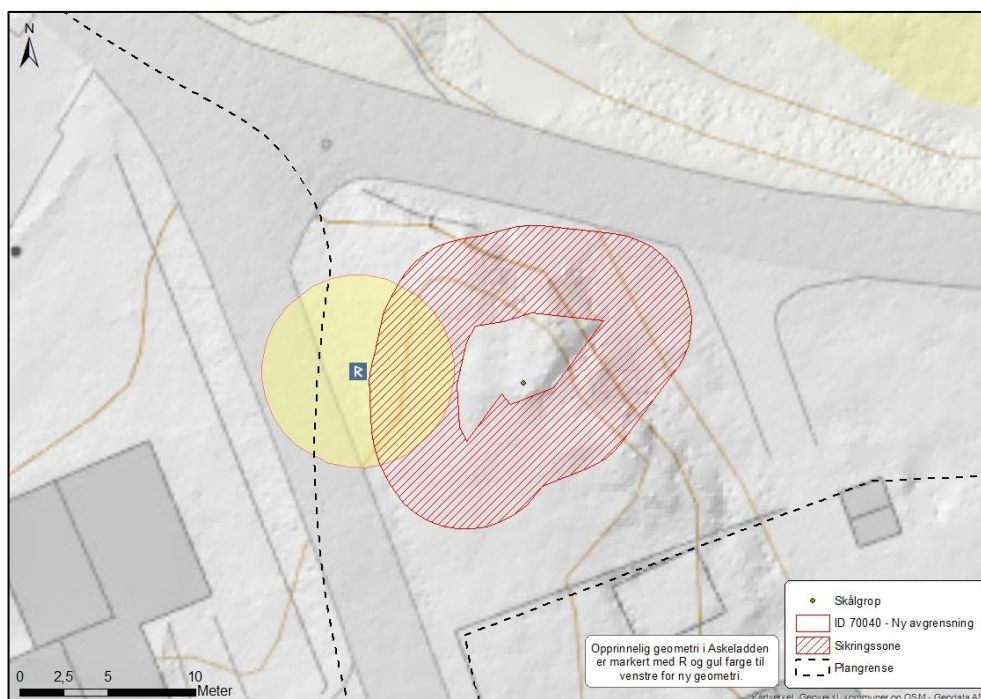
Kontrollregistrering august 2021 av Viken fylkeskommune:

Opprinnelig geometri er feil. Svaberget som passer beskrivelsen, ligger 5 m mot øst. Berget var dekket av mose og ble avtorvet. Sørøst på berget, i et lysere parti, ligger en svak avrundet forsenkning. Det antas at forsenkningen er den tidligere beskrevet skålgropen, men tolkningen er usikker. Geometri i Askeladden er oppdatert.

Mål: diameter: 0,6 cm, dybde: 0,3-0,4 cm. Skålgropen er uklart markert og kommer ikke tydelig frem på bilder. Skålgropen ligger 1 meter fra bergkanten i sør-sørøst og 1 m fra bergkanten i øst-sørøst. Svaberget inneholder partier med kvarts og sprekker opp i flere retninger. Området like nord for skålgropen er forvitret. Skålgropen ligger i en avflatet del av berget, mellom to mindre rygger med lengderetning NØ-SV.

Foto 49: Venstre: Berget med ID 70040. Målestokk markerer skålgrop, sett mot NØ. Høyre: Skålgropen synes som en svak forsenkning foran målestokken (ca 1-7 cm). Til venstre i bildet ligger forvitret område. Sett mot øst.

Kart 21: Kartet viser ny og gammel geometri til ID 70040.

ID 41583 Gravhaug

Opprinnelig lokalitetsbeskrivelse fra 1980: Rundhaug, uklart markert, utydelig i terrenget. Avflatet profil. Omrotet i hele sentrum der stor stein kan sees. Skadd i Ø-kant av veianlegg. Bevokst med gressplen, bjerk i midten. D 6m, h 0,2m. Haugen har antagelig vært større, men det er påfylt masse rundt.

Kontrollregistrert juli 2016 av Akershus fylkeskommune: Sterkt skadet gravhaug som ligger i en hage. Gravhaugen synes som en svak forhøyning som er mest markert mot vest. Det store bjørketreet er hugget, bare stubben står igjen. Det er en svak forsenkning vest for bjørketreet der det er anlagt et blomsterbed kantet med stein. Den store steinen i sentrum er ikke lenger synlig. Det er vanskelig å se utstrekningen på haugen. Den er ca. 7 m N-S. I øst er det sannsynligvis påførte masser.

Kontrollregistrering august 2021 av Viken fylkeskommune:

Størrelse og form beskrevet i 2016 er uendret. En rogn vokser i vest. Det er planter i kasser og krukker i sørøst. Sør for haugen er det lagt bark helt i kant med forhøyningen. Barken er lagt i en sving langs veien.

Foto 50: Gravhaug ID 41583, sett mot SSØ.

ID 58343 Gravfelt

Opprinnelig lokalitetsbeskrivelse fra 1980: 3m fra husveggen: 1. Rundhaug, opprinnelig klart markert, men nå nærmest utvisket av påkjørt fyllmasse, unntatt i NV. Jevnt avrundet profil. Lett synlig i terrenget. Ikke tegn til skader (jfr Johansen 1976). Bevokst med grantrær og gress. D 19m, h 0,7m. Ca 2m S for 1: 2. Rundhaug, klart markert, jevnt avrundet profil, lett synlig i terrenget. Spor av masseuttak i S-del av haugen, d 2,5m, dybde 0,1m. Mulig fotkjedestein i dagen her. Bevokst med grantrær og gress. D 11m, h 0,7m.

Kontrollregistrert av AFK mai 2016: Ny beskrivelse av gravhaugene under enkeltminne. Ny geometri lagt inn. I henhold til innberetning datert 28. mai 1976 av Øystein Johansen er haugen (haug II i innberetningen) 9 m og ikke 19 m.

58343-1: Beskrivelse fra kontrollregistrering 2016: Opprinnelig sirkulær gravhaug, men er i dag planert ut mot huset i øst. Både grusvei i vest og i sør og asfaltert gangvei i nord kutter litt av haugen. Ifølge huseier er det fylt på bark og jord på haugen slik at den opprinnelig har vært mindre. Haugen er målt til å være 8 m N-S og ca. 1,5-2 m høy i nord og 0,5 m høy i sør. Den er bevokst med gress og det er anlagt et bed på toppen av haugen.

58343-2: Beskrivelse fra kontrollregistrering 2016: Sirkulær gravhaug, 8 m N-S og 7,7 m Ø-V. Ca. 1 m høy. Bevokst med gress. Grusvei har skåret inn i haugens vestside, sannsynligvis ca. 0,5 m. Utvidelse av terrasse noe inn i haugens sørøstre del. Masseuttak fra opprinnelig beskrivelse er ikke lenger synlig. Før huset ble bygget, skal haugen ha vært 11 m i diameter i henhold til Oldsaksamlingens innberetning fra 1976.

Kontrollregistrering august 2021 av Viken fylkeskommune:
Form og størrelse er lik beskrivelse fra 2016.

ID 58343-1: Bedet beskrevet i 2016 er fjernet. En forsenkning midt på haugen er trolig tidligere bed. En stubbe og pyntepotte er synlig i vest. Små busker står i nordvest.

ID 58343-2: Det er noe nyere forstyrrelser i vest. Det er her lagt på bark og jord. I sør står en busk og et lite bed er kantet med stein.

Foto 51: ID 58343-1 til venstre og ID 58343-2 til høyre.

ID 264319 Skålgropfelt

Opprinnelig lokalitetsbeskrivelse fra 2019: På sørenden av et jevnt avrundet "hvalskrottberg" i den vestlige delen av feltet: 3 skålgroper, den største på diameter = 7cm, med dybde på 0.5 cm. Sør for gropene er sprengt ut stein (dette var da før bygging), feltet kan ha strukket seg videre ut her.

Kontrollregistrering august 2021 av Viken fylkeskommune: Minst to skålgroper ligger i sørlig ende av berg i en hage. Det er synlig berg i hage både mot nord og sør. Skålgropene ligger 0,5 m nord for sprengkanten, på østre del av det høyeste området av berget. Det er spor etter rødming på tre steder. Den største skålgropen er tydelig. Diameter: 7 cm, dybde: 0,5 cm. 15 cm nord for denne ligger en utydelig og forvitret skålgrop. Diameter: 5,5 cm, dybde: 0,4 cm. 10 cm øst for denne ligger spor etter rødming i en svak forsenkning. Denne delen av berget er forvitret og forsenkningen fremstår ikke som en tydelig skålgrop. Videre 10 cm mot øst ligger en forsenkning lik forsenkningen med rødming. Det er usikkert om begge forsenkningene skal tolkes som spor etter skålgroper.

Nedenfor sprengkanten ligger i dag et blomsterbed. Berget er ikke mosegrodd. Flere sprekker i berget er synlige rundt skålgropene. Et moderne borrepunkt ligger 80 cm ØNØ for den tydeligste skålgropen. Berget er i dag dekorert med planter i krukke og en høne i metall. Berg på nærliggende eiendommer ble overflateregistrert uten at det ble gjort flere funn.

Foto 52: Over: Berg med skålgropfelt ID 264319, sett mot øst. Under: Til venstre: Skålgropene ligger mellom målestokk og borrepunkt, sett mot Ø. Til høyre: Nærbilde av den tydeligste skålgropen, med rødming i ytterkant.

ID 39441 Husmannsplass

Opprinnelig lokalitetsbeskrivelse fra 1989: 1, Rydningsrøys beliggende 10,4m N for uthuset på plassen til Melby nedre. Røysa er sirkulær, markert og godt synlig. Den er lagt opp av hodestor åkerstein. Røysa er 3m vid og 0,3m høy. 2, Steingjerde beliggende i åkerkanten og kant i kant med M1's V-side(rydningsrøysa). Steingjerdet er 1-2 stein bredet og 1-2 steiner høyt.

Kontrollregistrert i 2014 i forbindelse med ny E18: I området er det flere rydningsrøyser og en tuft. Sannsynligvis stammer disse fra en husmannsplass. Omdefinert fra røysfelt til husmannsplass. Vernestatus endret fra uavklart til ikke fredet.

39441-3: Spor etter en hustuft tett inn mot åker.

Kontrollregistrering august 2021 av Viken fylkeskommune: Hele tomten er planert og et bolighus er oppført. På flyfoto ser det ut til at bolighuset ligger over den opprinnelige plasseringen til røysen (10,4 m nord for uthus). I Askeladden ligger imidlertid et punkt 5 m nord for dagens bolighus. Nøyaktigheten til dette punktet er usikkert. Det ble ikke observert noen spor etter en røys på stedet eller andre steder på eiendommen. Avgrensningen mot åkeren er endret og det er i tillegg satt opp en levegg på stedet

hvor steingjerdet trolig har stått. I utkanten av plenen ble det observert flere hodestore steiner som kan være nylig ryddet.

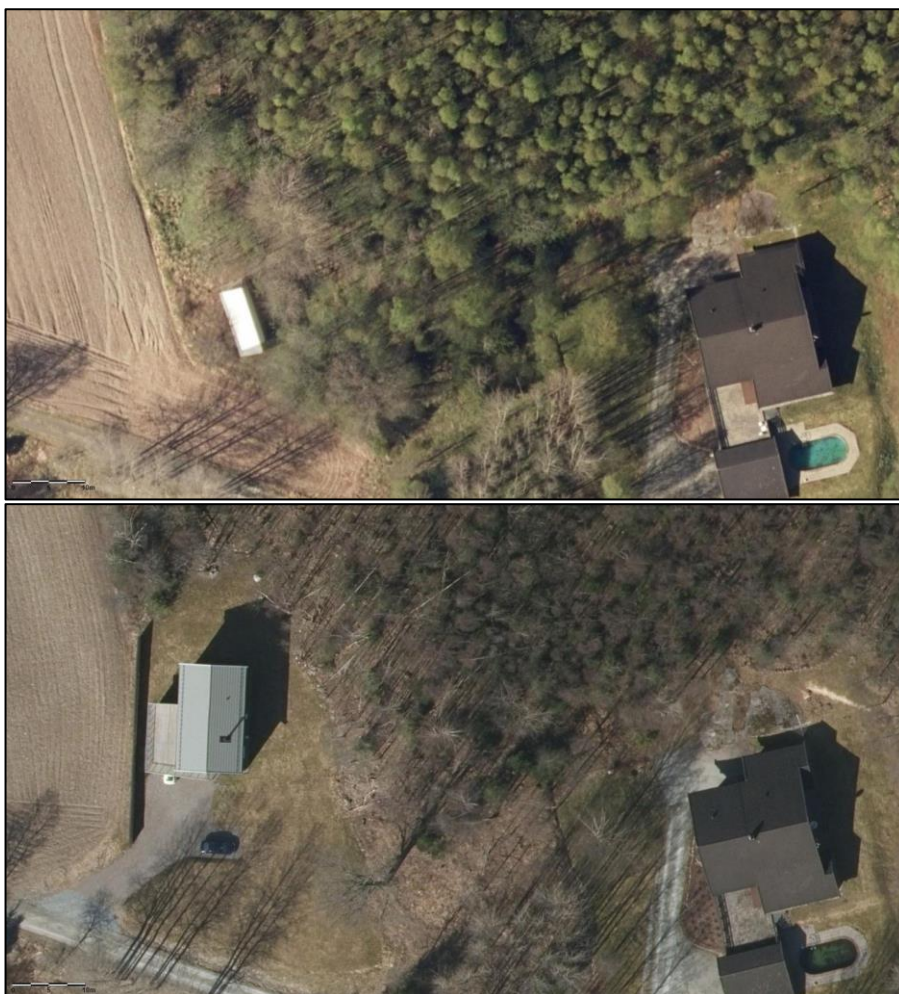

Foto 53: Til venstre i bildene ligger tidligere ID 39441 med uthus i 2018 og bolighus i 2020 (under). Bolig til høyre er inkludert som referanse.

Området rundt eiendommen ble overflatebefart. Nordvest for eiendommen, nær åkerkanten ble det funnet en røys. Røysen er avlang og kan ha vært del av et steingjerde. Den passer imidlertid ikke beskrivelsen av steingjerdet fra 1989. Siden røysen trolig ikke er en av de tidligere registrerte strukturene på lokaliteten er røysen gitt undernummer -4 i Askeladden.

ID 39441-4 Rydningsrøys

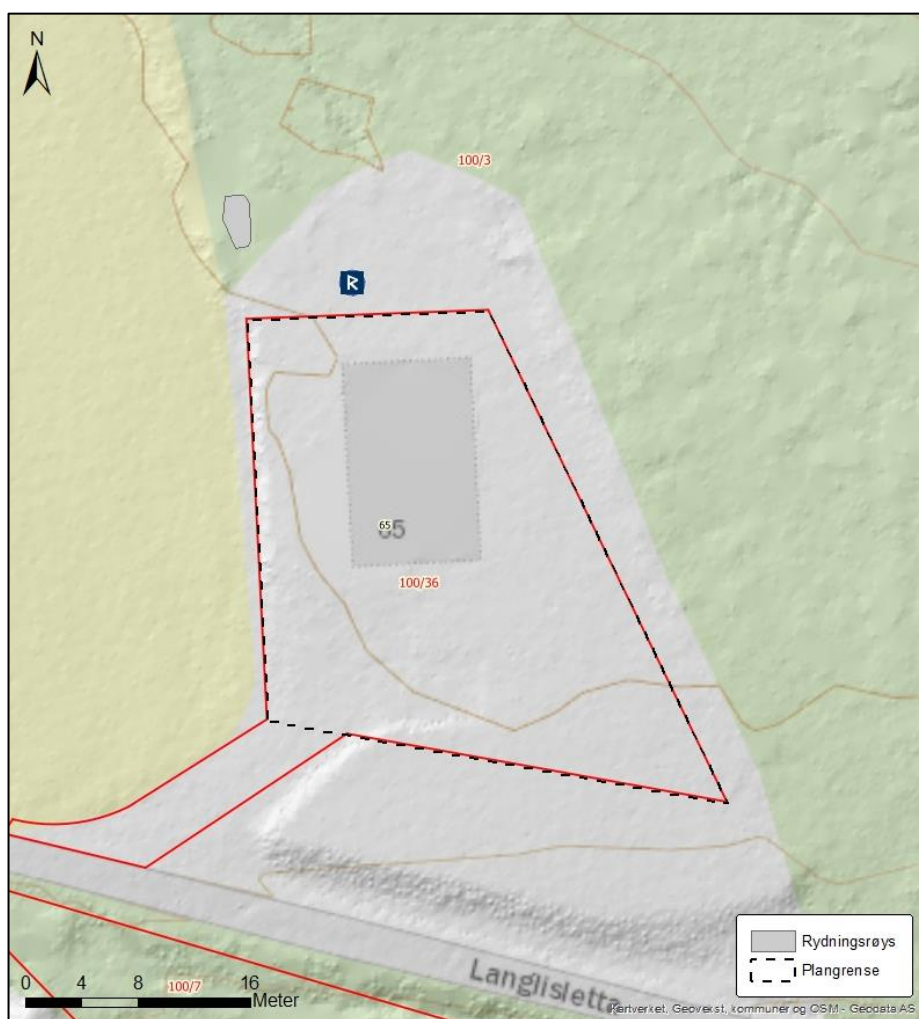
Mål: 2,5 x 1,2 m. Høyde: 30 cm.

Røysen ligger i tett skog og er dekket med kvister, løv og mose. Røysen ligger øst for en voll langs åkerkanten. Røysen har avlang form og steinene har knyttneve til hodestørrelse. Det ligger moderne søppel blant steinene og hageavfall i øst.

Foto 54: Røys med undernummer -4.

Ellers rundt eiendommen vokser det mye vilniss, brennesle og kratt. Det var ikke mulig å gjenfinne spor etter tuften eller flere røysar. Det var heller ikke mulig å skille ut røysar eller tuft på Lidarkart.

Kart 22: Kartet viser nyregistrert rydningsrøys ID 39441-4. Gammel geometri i Askeladden er markert med R.

ID 156562 Gravrøys

Opprinnelig lokalitetsbeskrivelse fra 2012: Beskrivelse fra lokalitet:

En jordblandet gravrøys med steinring.

Beskrivelse fra Enkeltminne:

En lav rund gravhaug som er bygd opp av stein og jord, 10 meter i diameter, høyde 20-30 cm. Gravhaugen er klart definert med en steinring. Det er tatt ut stein og rotet i haugen i nyere tid, mulig at det er tatt ut stein for bålring som ligger i nærheten. Det er antydning i sør til at det ligger en steinpakning i ring i ytterkant av de tydelige favnstore steinene som markerer gravhaugen. Haugen er bygd opp av hodestore og mindre steiner, samt jord. Selve haugen er lav og overgrodd, men på grunn av steinene skiller den seg ut i en ellers steinfattig skogsbunn.

Terrengbeskrivelse: Gravhaugen ligger på en flate på det høyeste punktet i terrenget i et skogsområde. Den ligger nær bebyggelsen og rett nord for Grønnslett boligfelt, og 200 meter øst for jernbanelinjen. På grunn av vegetasjon og trær er det ingen utsikt.

Kontrollregistrering: Lav jordblandet gravrøys. Form og størrelse er lik beskrivelse fra 2012. Steinene har varierende størrelser, opp mot 80 cm (diameter) i ytterkant og ned mot 10 cm i midtre del. Det står flere store trær med mye røtter i røysen. Nordøstre del er forstyrret i nyere tid, stein og masser er fjernet. Løse steiner i området rundt og bålring nevnt i 2012 inneholder trolig steiner fra røysen. Området er brukt som tur/aktivitetsområde og røysen er utsatt for slitasje.

Kart 23: Gravrøys ID 156562, sett mot N og S.

Konklusjon

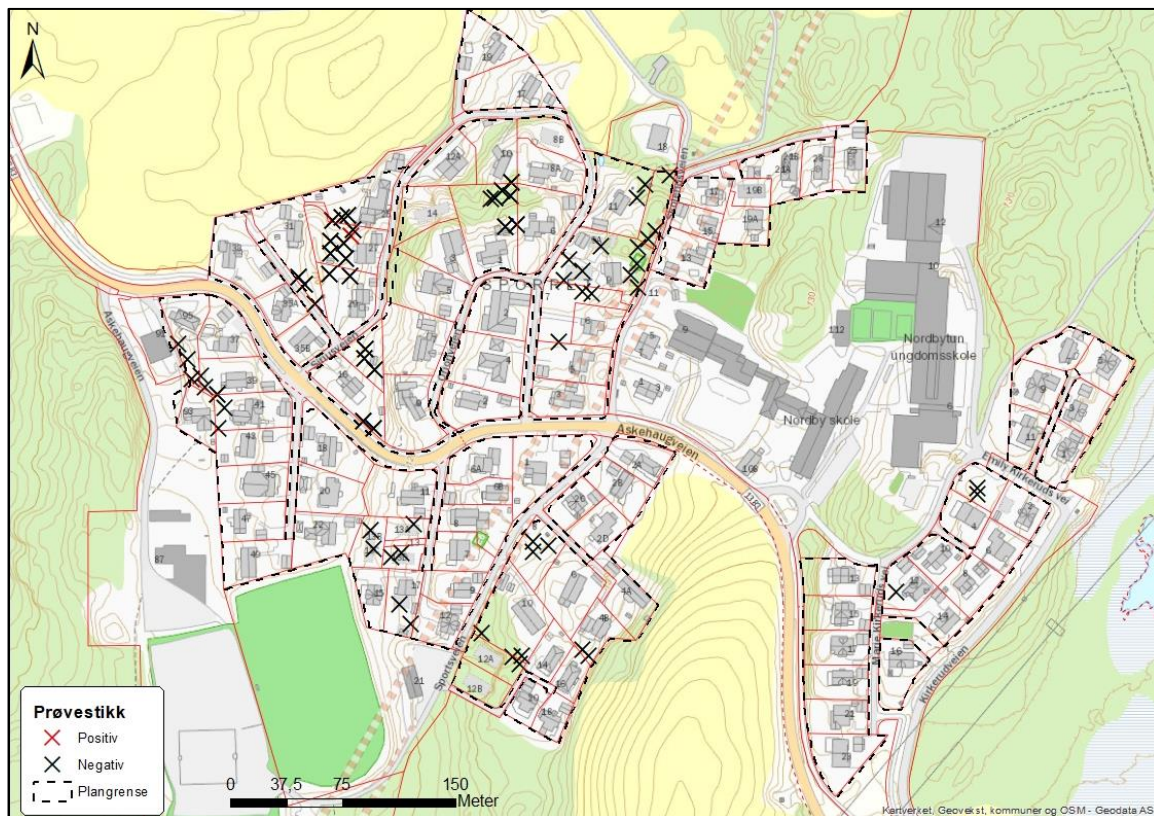
I forbindelse med reguleringsplanen for frittliggende småhusbebyggelse i Ås kommune er det registrert fem steinalderlokaliteter, én kokegrop, ett gravfelt, en tuft og tre funnsteder. Det er i tillegg kontrollregistrert seks tidligere registrerte lokaliteter.

Kristin Orvik 2022

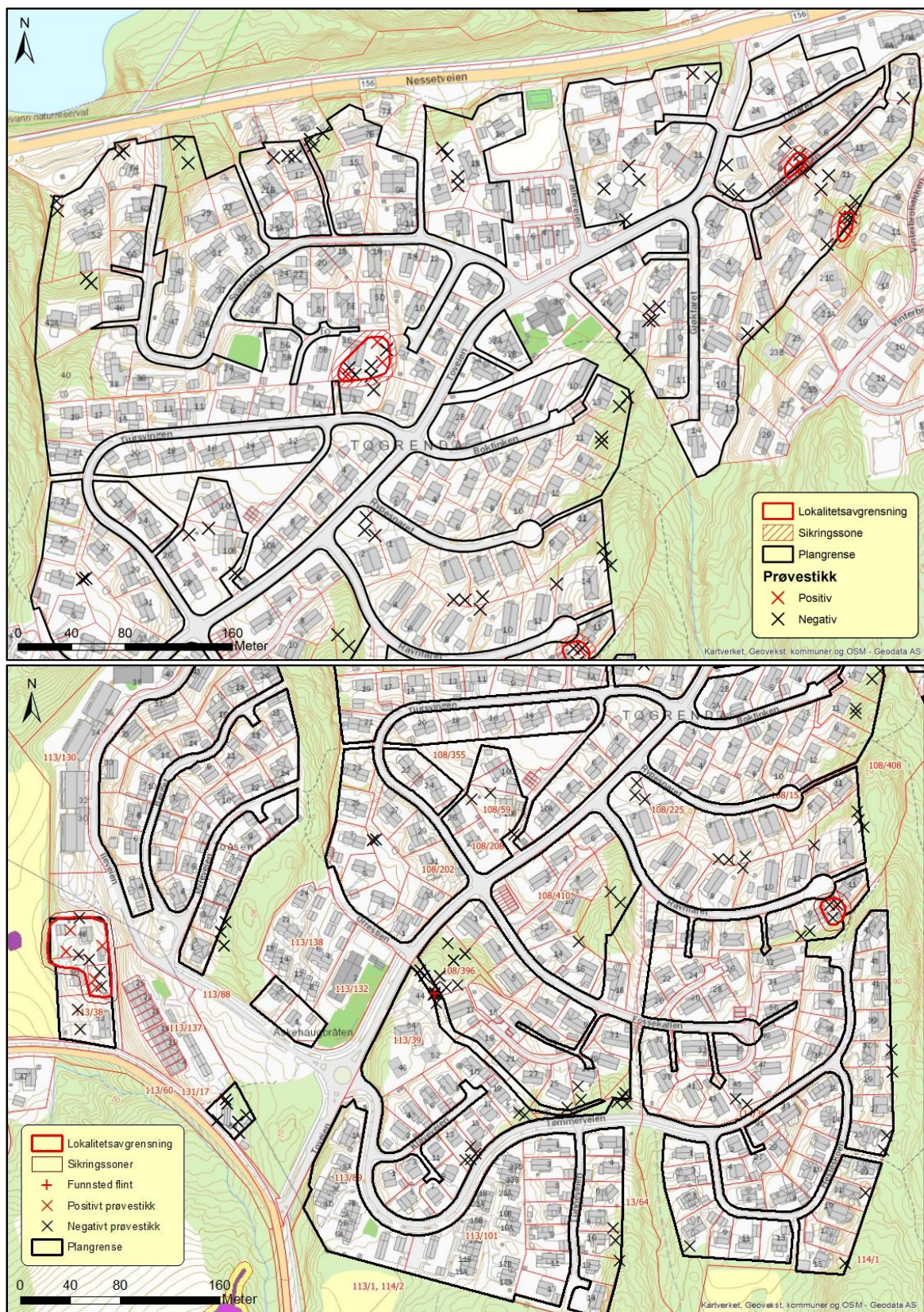
Feltarkeolog

Vedlegg

Kart

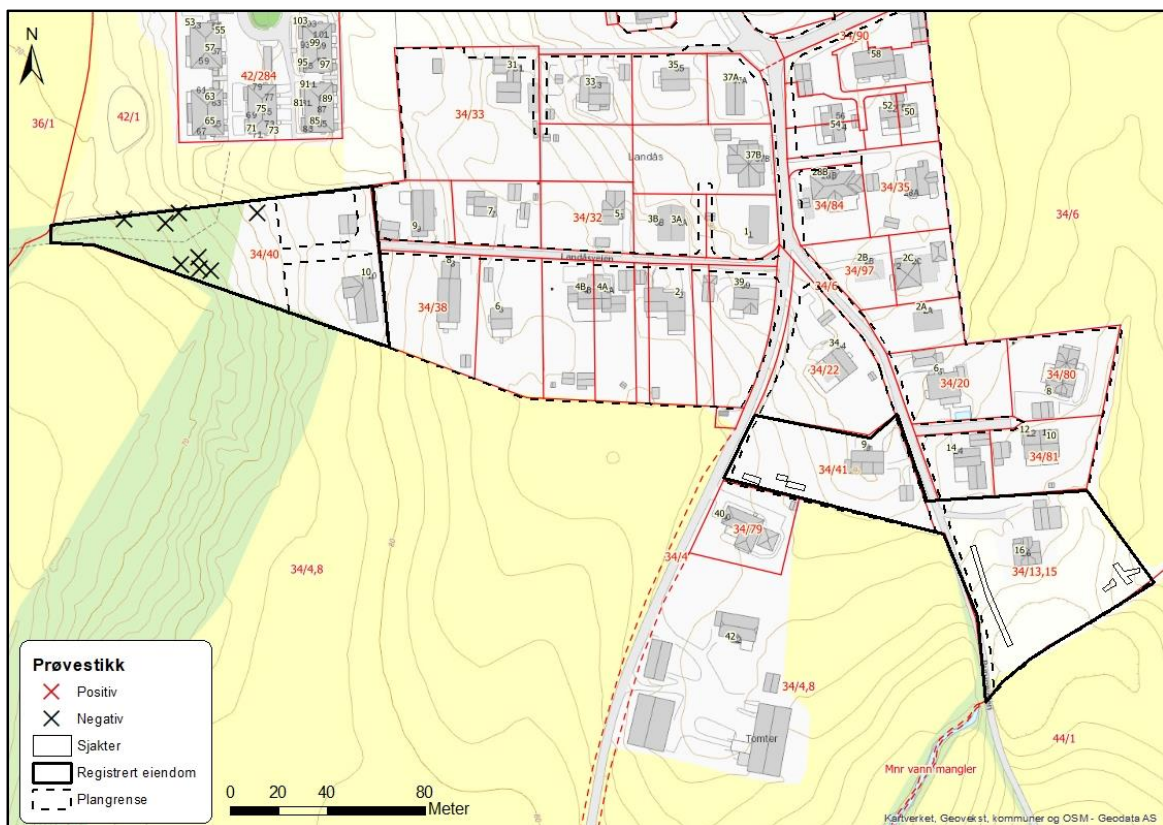
Kart 24: Kartet viser prøvestikk satt i Sporret.

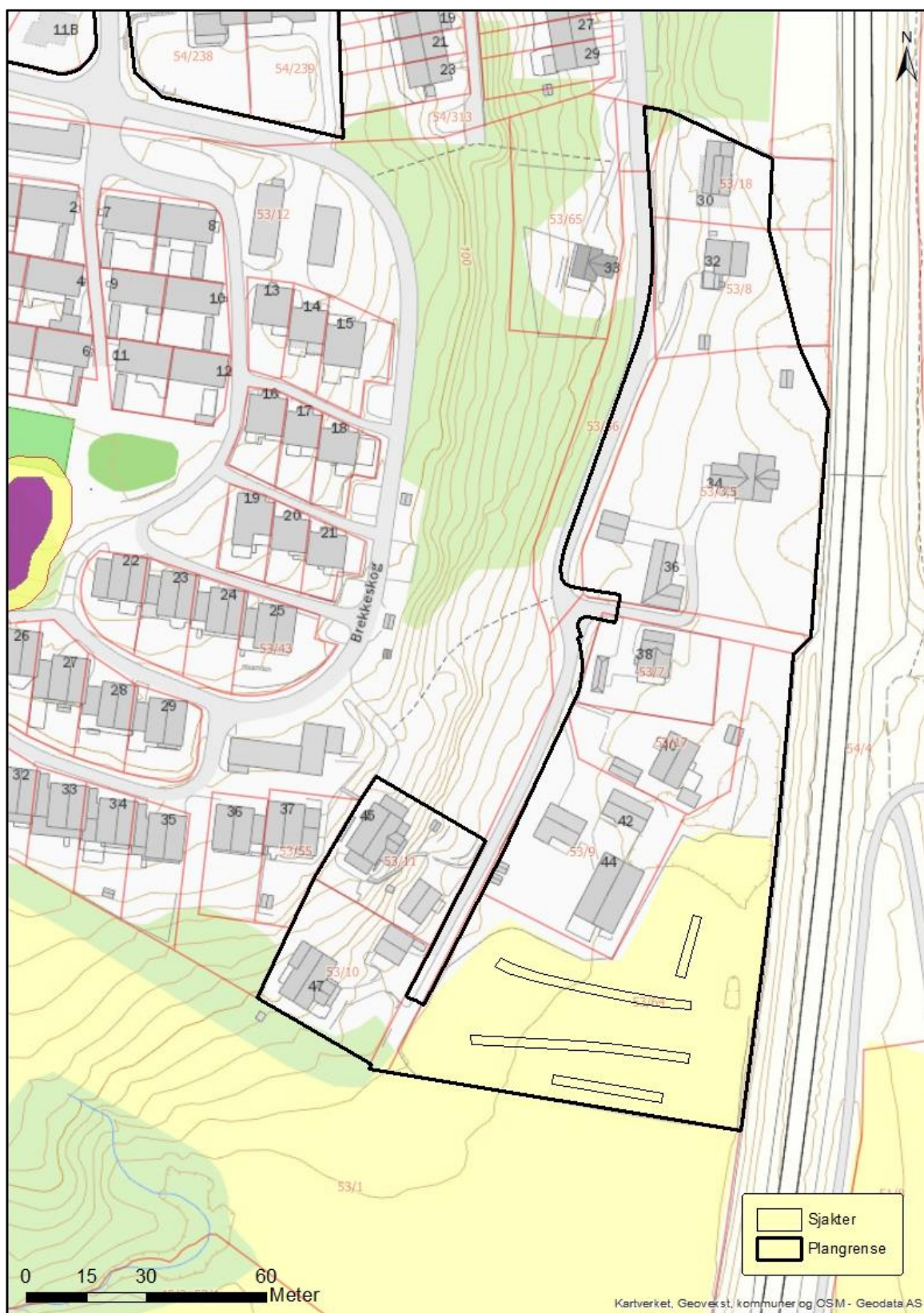
Kart 25: Kartene viser prøvestikk satt i Toåsen og Togrenda. Midtre del av Togrenda er med på begge kartene.

Kart 26: Kartet viser gravde sjakter på gnr. 102 Solberg.

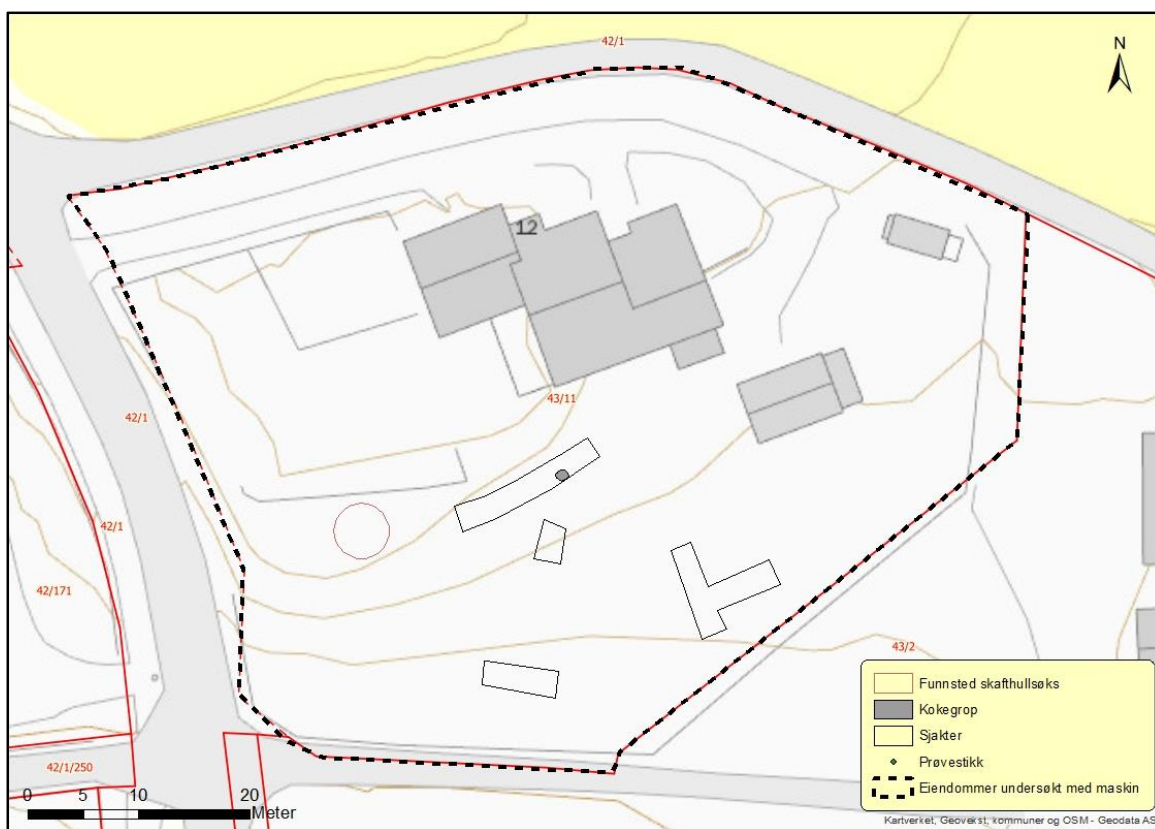

Kart 27: Kartet viser satte prøvestikk og gravde sjakter på gnr. 34 Børsum søndre.

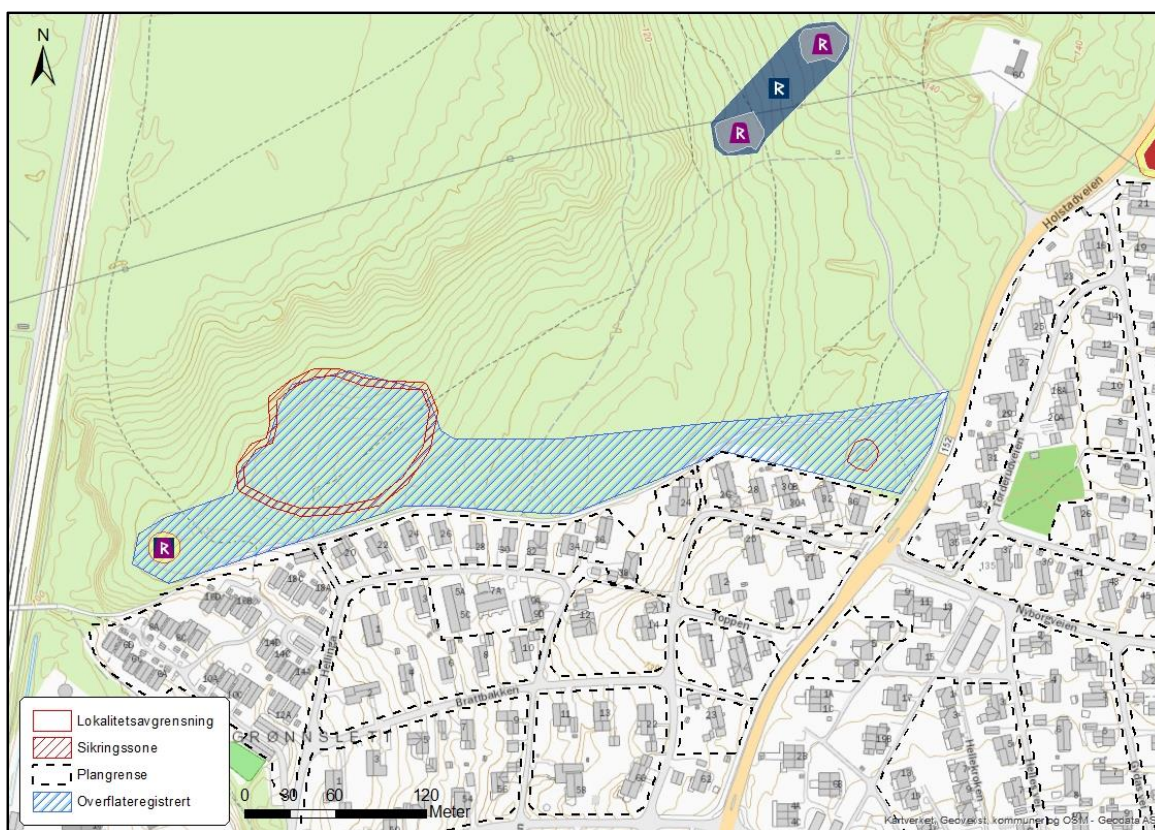

Kart 28: Kartet viser gravde sjakter på gnr. 53 Brekken nordre.

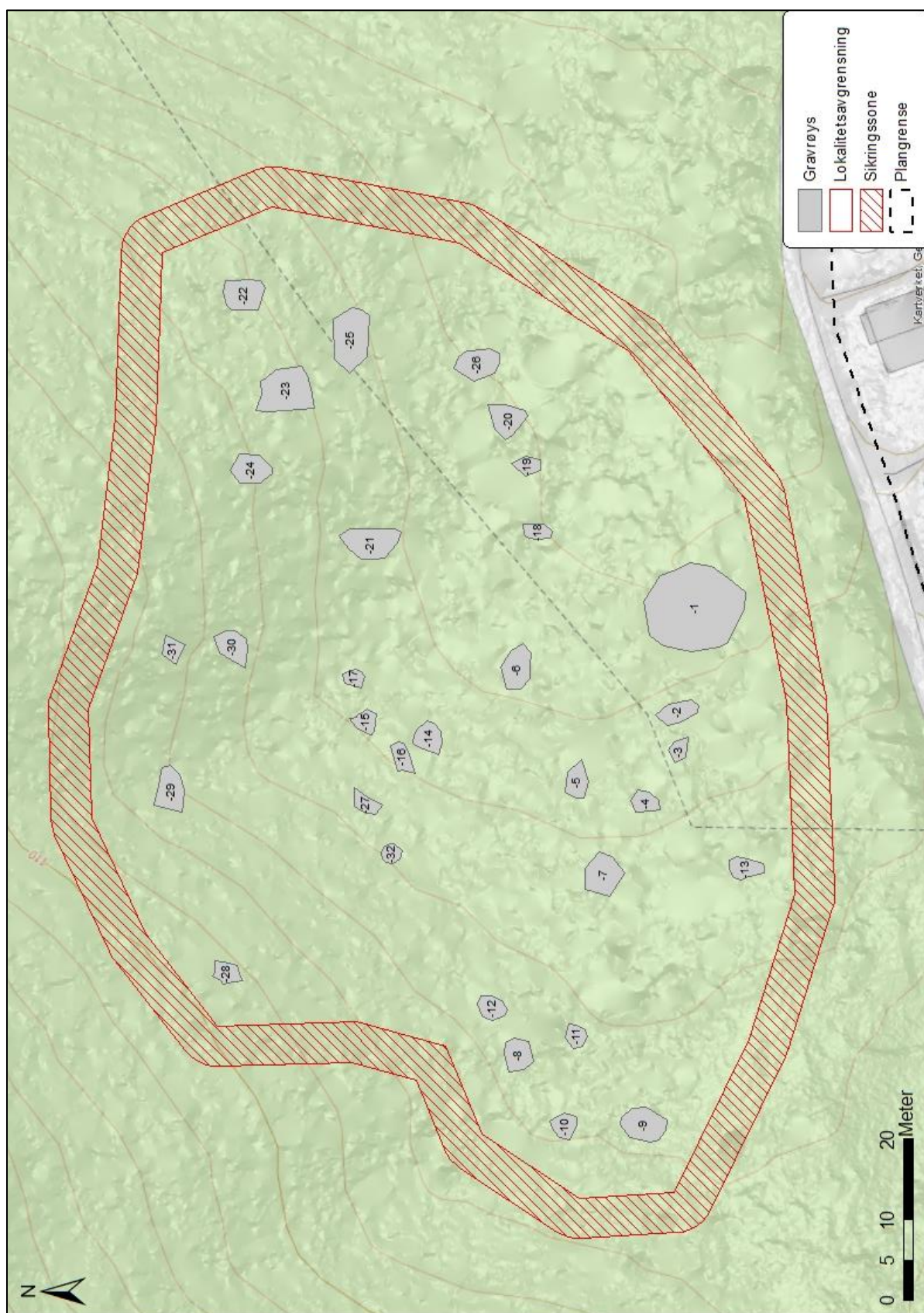

Kart 29: Kartet viser gravde sjakter og funn på gnr. 43 Sørås søndre.

Kart 30: Kartet viser overflateregistrert område. Området er kun omtrentlig kartfestet (tegnet inn på kart, ikke målt inn).

Kart 31: Kart over ID 280495 med undernummer på gravrøyser markert.

Strukturliste

Vedlegg 1: Strukturliste				
S.nr:	Askeladden ID:	Type:	Beskrivelse:	Mål: (cm)
1	280495-1	Gravrøys	Røys med oval til rund form.	
2	280495-2	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
3	280495-3	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
4	280495-4	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
5	280495-5	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
6	280495-6	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
7	280495-7	Gravrøys	Lav røys med oval til rund form.	
8	280495-8	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
9	280495-9	Gravrøys	Lav røys med oval til rund form.	
10	280495-10	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
11		Avskrevet		
12	280495-12	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
13	280495-13	Gravrøys	Lav røys med rund form.	
14	280495-14	Gravrøys	Lav røys med oval til rund form.	
15	280495-15	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
16	280495-16	Gravrøys	Lav røys med oval til rund form.	
17	280495-17	Steinsetting	Mulig oval steinsetting med syv steiner.	
18	280495-18	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
19	280495-19	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
20	280495-20	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
21	280495-21	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
22	280495-22	Gravrøys	Lav røys med rund form.	
23	280495-23	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
24	280495-24	Gravrøys	Lav røys med rund form.	
25	280495-25	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
26	280495-26	Gravrøys	Lav røys med rund form.	
27	280495-11	Gravrøys	Lav røys med oval til rund form.	
28	280495-28	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
29	280495-29	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
30	280495-30	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
31	280495-31	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
32	280495-27	Gravrøys	Lav røys med oval form.	
1	280490	Kokegrop	Kokegrop med ujevn oval form. I plan inneholdt den fyllmasser av mørk gråbrun	100 x 90 cm, dybde: 30 cm

			sand med noen få kullspetter og skjørbrente steiner i sørlig del. Kokegropen er tydelig, men ikke klart avgrenset mot undergrunnen. Kokegropen ble snittet. I profil har den ujevn avrundet bunn og ujevn steile/bratte sidekanter. Det er ikke tydelig kullrand i bunn, men spredte store kullbiter. Det ble tatt ut 15 liter skjørbrent stein fra snittet. Flere var små og tydelig oppsprukket på stedet.	

Kartliste

Kart 1: Kartutsnitt som viser hvor i Viken fylkeskommune registreringsområdet ligger.....	5
Kart 2: Lokaliseringskart, rød firkant markerer utsnitt til høyre. Kartet viser eiendommer berørt av reguleringsplanen, kun et utvalg av disse er registrert.	6
Kart 3: Oversikt over eiendommer berørt av reguleringsplanen med undersøkte områder markert.....	9
Kart 4: Kartet viser undersøkte eiendommer på Toåsen og Sporret (opp til venstre), to eiendommer på Solberg (midt på kartet til høyre) er også undersøkt. En tidligere registrert lokalitet ved Sørli er kontrollregistrert.	10
Kart 5: Kartet viser undersøkte eiendommer sør og sørvest for Ås sentrum. Her er flere lokaliteter kontrollregistrert. Et område nord for Ås sentrum (randsonen) er overflateregistrert.	11
Kart 6: Kartet viser registrerte steinalderlokaliteter og funnsteder i Togrenda og Sporret.	20
Kart 7: Kartet viser landskapet på østsiden av Nesodden i eldre steinalder. Rød ring markerer registrerte steinalderlokaliteter i Togrenda.....	21
Kart 8: Kartene over viser Togrenda med justert vannstand tilpasset de registrerte lokalitetene og de mange steinalderlokalitetene i området.....	22
Kart 9: Kart over ID 285026 med PS markert.	24
Kart 10: Kart over ID 285027 med PS markert.	28
Kart 11: Kart over ID 285028 med PS markert.	30
Kart 12: Kart over ID 285031 og ID 285032, med prøvestikk markert.....	35
Kart 13: Kartet viser det positive prøvestikket, funnsted ID 285030, på gbnr. 108/396.....	38
Kart 14: Kartet viser det positive prøvestikket, funnsted ID 285033, på gbnr. 113/177.....	39
Kart 15: Kartet viser registrerte lokaliteter og funnsteder i sørlig del av Ås kommune (nær Ås sentrum).	40
Kart 16: Kartet viser plasseringen av ID 280495 på et høydedrag nær ID 156562 og en nyetablert treningspark/ bautapark. Det er kun avgrensningen til parken som er målt inn, det er forstyrrelser også på utsiden av det markerte området.	41
Kart 17: Kart med undernummer på røysene. For større kart se vedlegg.	42
Kart 18: Kartet viser kokegrop ID 280490, og funnsted ID 280501. Begge på gbnr. 43/11.	56
Kart 19: Kartet viser plassering av tuften og nærliggende lokalitet (ID 229292) som trolig var del av samme anlegg.	59
Kart 20: Kart over kontrollregistrerte lokaliteter. Over: lokaliteter sør for Ås sentrum. Under: lokaliteter nord for Ås sentrum.	60
Kart 21: Kartet viser ny og gammel geometri til ID 70040.	61

Kart 22: Kartet viser nyregistrert rydningsrøys ID 39441-4. Gammel geometri i Askeladden er markert med R.	66
Kart 23: Gravrøys ID 156562, sett mot N og S.	67
Kart 24: Kartet viser prøvestikk satt i Sporret.	69
Kart 25: Kartene viser prøvestikk satt i Toåsen og Togrenda. Midtre del av Togrenda er med på begge kartene.	70
Kart 26: Kartet viser gravde sjakter på gnr. 102 Solberg.	71
Kart 27: Kartet viser satte prøvestikk og gravde sjakter på gnr. 34 Børsum søndre.	71
Kart 28: Kartet viser gravde sjakter på gnr. 53 Brekken nordre.	72
Kart 29: Kartet viser gravde sjakter og funn på gnr. 43 Sørås søndre.	73
Kart 30: Kartet viser overflaterregistrert område. Området er kun omtrentlig kartfestet (tegnet inn på kart, ikke målt inn).	73
Kart 31: Kart over ID 280495 med undernummer på gravrøyser markert.	74

Fotoliste

Foto 1: Flyfoto over Toåsen og Togrenda i 1956 (til venstre), 1979 (midten) og 2020 (til høyre).	12
Foto 2: Flyfoto over Sporret i 1956 (til venstre), 1979 (midten) og 2020 (til høyre).	12
Foto 3: Frukthage på gbnr. 34/1.	12
Foto 4: Venstre: prøvestikking i hage i Sporret., gbnr. 113/177 (ID 285033), sett mot SØ. Høyre: Prøvestikking i hage på Askehaug, gbnr. 113/ (ID 285026), sett mot SV.	19
Foto 5: Venstre: Sjakt på Solberg (tidligere frukthage), gbnr. 102/69, sett mot SV. Høyre: Sjakting i frukthage på Børsum søndre, gbnr. 34/41.	19
Foto 6: Til venstre: ID 285026, bildet viser garasje på gbnr. 113/150. PS er satt til høyre for garasjen, sett mot NNV. Til høyre: PS 1 ligger midt i bildet, sett mot SV.	23
Foto 7: Profiler av prøvestikk. PS 1 til venstre. Over: PS 2 og PS 3. Under: PS 4 og PS 5.	25
Foto 8: Flint fra PS 2.	26
Foto 9: Flint fra PS 1, PS 3, PS 4 og PS 5 (fra venstre mot høyre).	26
Foto 10: Flate med PS 1, sett mot sørøst og nord-nordvest.	27
Foto 11: Profil av PS 1 til venstre og flint fra prøvestikket til høyre.	28
Foto 12: Prøvestikk i hage på ID 285028, sett mot Ø.	29
Foto 13: PS 1, PS 2 og PS 3 (fra venstre).	31
Foto 14: Til venstre: Flint fra PS 1, PS 2 og PS 3 (fra venstre). Midten: Eggside av skafthullsøks. Høyre: Tyngde/fiskesøkke med fure.	32
Foto 15: Fiskesøkke og skafthullsøks, oppbevares i bolighus på eiendom gbnr. 108/426.	32
Foto 16: ID 285031, ligger på en smal hylle og er tett bevokst. Sett mot SØ.	33
Foto 17: PS 1 til venstre og PS 2 til høyre.	33
Foto 18: Flint fra PS 1 til venstre og PS 2 til høyre.	34
Foto 19: ID 285032, sett mot bergknaus i nordøst. PS 1 er satt ved utstyr som kan skimtes ved bregner på nedsiden av knausen.	36
Foto 20: Flint fra PS 1 og PS 2.	37
Foto 21: Venstre: Funnsted ID 285030, sett mot V. Høyre: Flint fra prøvestikket.	38
Foto 22: Venstre: Funnsted, ID 285033, sett mot SØ. Høyre: Flint fra prøvestikket.	39
Foto 23: ID 280495-1 sett mot SSØ og VSV. Grunnet tett skog var det vanskelig å ta gode oversiktsbilder.	43
Foto 24: Midtre del av røys ID 280495-1, sett mot SSØ.	44
Foto 25: Venstre: ID 280495-2 sett mot S. Høyre: ID 280495-3 sett mot V.	44
Foto 26: Venstre: ID 280495-4 sett mot N. Høyre: ID 280495-5 sett mot V.	45

Foto 27: ID 280495-6 sett mot Ø.....	45
Foto 28: ID 280495-7 med Kristin Fjærestad, sett mot SØ.....	46
Foto 29: Sintret materiale funnet i ID 280495-7.....	46
Foto 30: ID 280495-7 etter avtorving av omtrent 1/5. sett mot ØSØ og NØ.....	47
Foto 31: Venstre: ID 280495-8 sett mot N. Høyre: ID 280495-9 sett mot NØ.....	48
Foto 32: Venstre: ID 280495-10 sett mot Ø. Høyre: ID 280495-11 sett mot N.	49
Foto 33: Venstre: ID 280495-12 sett mot S. Høyre: ID 280495-13 sett mot SV.....	49
Foto 34: Venstre: ID 280495-14 sett mot SV. Høyre: ID 280495-15 sett mot NV.....	50
Foto 35: ID 280495-16 sett mot NØ.	50
Foto 36: Mulig steinring ID 280495-17, sett mot NV og SØ.	51
Foto 37: Venstre: ID 280495-18 sett mot S. Høyre: ID 280495-19 sett mot N.	51
Foto 38: Venstre: ID 280495-20 sett mot V. Høyre: ID 280495-21 sett mot S.	52
Foto 39: Venstre: ID 280495-22 sett mot V. Høyre: ID 280495-23 sett mot S.	52
Foto 40: Venstre: ID 280495-24 sett mot N. Høyre: ID 280495-25 sett mot V.....	53
Foto 41: Venstre: ID 280495-26 sett mot NØ. Høyre: ID 280495-27 sett mot Ø.....	54
Foto 42: Venstre: ID 280495-28 sett mot S. Høyre: ID 280495-29 sett mot SV.....	54
Foto 43: Venstre: ID 280495-30 sett mot V. Høyre: ID 280495-31 sett mot V.	55
Foto 44: ID 280495-32 sett mot V.	55
Foto 45: Sjakting i hage på gbnr. 43/11. Sett mot NØ.....	57
Foto 46: Kokegrop ID 280490 i plan og profil. Sett mot SSØ og SØ.....	57
Foto 47: ID 280501, skafthullsøks funnet i hage. Øks til venstre og funnsted til høyre. Sett mot VSV.....	58
Foto 48: Kristin Fjærestad står i tuften, ID 285541.	59
Foto 49: Venstre: Berget med ID 70040. Målestokk markerer skålgrop, sett mot NØ. Høyre: Skålgropen synes som en svak forsenking foran målestokken (ca 1-7 cm). Til venstre i bildet ligger forvitret område. Sett mot øst.....	61
Foto 50: Gravhaug ID 41583, sett mot SSØ.	62
Foto 51: ID 58343-1 til venstre og ID 58343-2 til høyre.	63
Foto 52: Over: Berg med skålgropfelt ID 264319, sett mot øst. Under: Til venstre: Skålgropene ligger mellom målestokk og borrepunkt, sett mot Ø. Til høyre: Nærbilde av den tydeligste skålgropen, med rødmalning i ytterkant.....	64
Foto 53: Til venstre i bildene ligger tidligere ID 39441 med uthus i 2018 og bolighus i 2020 (under). Bolig til høyre er inkludert som referanse.	65
Foto 54: Røys med undernummer -4.....	66

Naturvitenskapelige prøver

Vedlegg 2: Kullprøver						
KP nr:	Askeladden ID	Funntype	Vedart	C14 Datering	Kalibrert	Betanr.
KP 1	280490	Kokegrop	Betula	1430 +/- 30 BP	584 - 658 cal e.Kr (95,4%)	Beta - 607666
KP 1	280495-7	Gravrøys	Betula	2220 ± 30 BP	385 - 197 cal f.Kr. (95,4%)	Beta-607667
			Pinus			Kassert

Høeg – Pollen 876 842 262 MVA,
Helge Irgens Høeg,
Gloppeåsen 10,
3261 LARVIK

Larvik, 19/9-21.

Til Viken fylkeskomm., Seksjon for feltarkeologi ved Kristin Orvik,,Boks 1200, 0107 OSLO.

Analyse av 2 kullprøver fra Ås k., Viken.

ID: 280496, Sørås Søndre, 43/11, Kokegrop, S 1.

Det ble bestemt 40 biter. Alle var *Betula* (bjerk). Godt daterbart materiale var 2,2 g.

ID: 280495-7, Askjum, 65/1, Røys, S 1.

Det ble bestemt 6 biter. Av disse var 4 *Betula* (bjerk) og 2 *Pinus* (furu). Godt daterbart materiale var 0,01 g.

Beta Analytic, Inc.
4985 SW 74th Court
Miami, FL 33155 USA
Tel: 305-667-5167
Fax: 305-663-0964
info@betalabservices.com

ISO/IEC 17025:2017-Accredited Testing Laboratory

November 10, 2021

Mr. Oystein Amundsen
Viken fylkeskommune
Postboks 220
Sarpsborg, 1702
Norway

RE: Radiocarbon Dating Results

Dear Mr. Amundsen,

Enclosed are the radiocarbon dating results for two samples recently sent to us. As usual, the method of analysis is listed on the report with the results and calibration data is provided where applicable. The Conventional Radiocarbon Ages have all been corrected for total fractionation effects and where applicable, calibration was performed using 2020 calibration databases (cited on the graph pages).

The web directory containing the table of results and PDF download also contains pictures, a cvs spreadsheet download option and a quality assurance report containing expected vs. measured values for 3-5 working standards analyzed simultaneously with your samples.

Reported results are accredited to ISO/IEC 17025:2017 Testing Accreditation PJLA #59423 standards and all chemistry was performed here in our laboratory and counted in our own accelerators here. Since Beta is not a teaching laboratory, only graduates trained to strict protocols of the ISO/IEC 17025:2017 Testing Accreditation PJLA #59423 program participated in the analyses.

As always Conventional Radiocarbon Ages and sigmas are rounded to the nearest 10 years per the conventions of the 1977 International Radiocarbon Conference. When counting statistics produce sigmas lower than +/- 30 years, a conservative +/- 30 BP is cited for the result unless otherwise requested. The reported d13C values were measured separately in an IRMS (isotope ratio mass spectrometer). They are NOT the AMS d13C which would include fractionation effects from natural, chemistry and AMS induced sources.

When interpreting the results, please consider any communications you may have had with us regarding the samples.

The cost of analysis was previously invoiced. As always, if you have any questions or would like to discuss the results, don't hesitate to contact us.

Sincerely,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "R.E. Hatfield". Below the signature, the text "Digital signature on file" is printed in a small font.

Ronald E. Hatfield President

Beta Analytic, Inc.
 4985 SW 74th Court
 Miami, FL 33155 USA
 Tel: 305-667-5167
 Fax: 305-663-0964
 info@betalabservices.com

ISO/IEC 17025:2017-Accredited Testing Laboratory

REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES

Oystein Amundsen
 Viken fylkeskommune

Report Date: November 10, 2021
 Material Received: October 28, 2021

Laboratory Number	Sample Code Number	Conventional Radiocarbon Age (BP) or Percent Modern Carbon (pMC) & Stable Isotopes	

Beta - 607666	ID 280490-KO	1430 +/- 30 BP	IRMS δ13C: -24.6 o/oo

(95.4%)   584 - 658 cal AD   (1366 - 1292 cal BP)

Submitter Material: Charcoal
 Pretreatment: (charred material) acid/alkali/acid
 Analyzed Material: Charred material
 Analysis Service: AMS-Standard delivery
 Percent Modern Carbon: 83.69 +/- 0.31 pMC
 Fraction Modern Carbon: 0.8369 +/- 0.0031
 D14C: -163.07 +/- 3.13 o/oo
 Δ14C: -170.23 +/- 3.13 o/oo (1950:2021)
 Measured Radiocarbon Age: (without d13C correction): 1420 +/- 30 BP
 Calibration: BetaCal4.20: HPD method: INTCAL20

Results are ISO/IEC-17025:2017 accredited. No sub-contracting or student labor was used in the analyses. All work was done at Beta in 4 in-house NEC accelerator mass spectrometers and 4 Thermo IRMSs. The 'Conventional Radiocarbon Age' was calculated using the Libby half-life (5568 years), is corrected for total isotopic fraction and was used for calendar calibration where applicable. The Age is rounded to the nearest 10 years and is reported as radiocarbon years before present (BP), 'present' = AD 1950. Results greater than the modern reference are reported as percent modern carbon (pMC). The modern reference standard was 95% the 14C signature of NIST SRM-4990C (oxalic acid). Quoted errors are 1 sigma counting statistics. Calculated sigmas less than 30 BP on the Conventional Radiocarbon Age are conservatively rounded up to 30. d13C values are on the material itself (not the AMS d13C). d13C and d15N values are relative to VPDB. References for calendar calibrations are cited at the bottom of calibration graph pages.

Beta Analytic
TESTING LABORATORY

Beta Analytic, Inc.
4985 SW 74th Court
Miami, FL 33155 USA
Tel: 305-667-5167
Fax: 305-663-0964
info@betalabservices.com

ISO/IEC 17025:2017-Accredited Testing Laboratory

REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES

Oystein Amundsen
Viken fylkeskommune

Report Date: November 10, 2021
Material Received: October 28, 2021

Laboratory Number	Sample Code Number	Conventional Radiocarbon Age (BP) or Percent Modern Carbon (pMC) & Stable Isotopes	

Beta - 607667	ID280495-7-KO	2220 +/- 30 BP	IRMS δ13C: -26.5 o/oo

(95.4%)	385 - 197 cal BC	(2334 - 2146 cal BP)

Submitter Material: Charcoal
 Pretreatment: (charred material) acid/alkali/acid
 Analyzed Material: Charred material
 Analysis Service: AMS-Standard delivery
 Percent Modern Carbon: 75.85 +/- 0.28 pMC
 Fraction Modern Carbon: 0.7585 +/- 0.0028
 D14C: -241.46 +/- 2.83 o/oo
 Δ14C: -247.95 +/- 2.83 o/oo (1950:2021)
 Measured Radiocarbon Age: (without d13C correction): 2240 +/- 30 BP
 Calibration: BetaCal4.20: HPD method: INTCAL20

Results are ISO/IEC-17025:2017 accredited. No sub-contracting or student labor was used in the analyses. All work was done at Beta in 4 in-house NEC accelerator mass spectrometers and 4 Thermo IRMSs. The 'Conventional Radiocarbon Age' was calculated using the Libby half-life (5568 years), is corrected for total isotopic fraction and was used for calendar calibration where applicable. The Age is rounded to the nearest 10 years and is reported as radiocarbon years before present (BP), 'present' = AD 1950. Results greater than the modern reference are reported as percent modern carbon (pMC). The modern reference standard was 95% the 14C signature of NIST SRM-4990C (oxalic acid). Quoted errors are 1 sigma counting statistics. Calculated sigmas less than 30 BP on the Conventional Radiocarbon Age are conservatively rounded up to 30. d13C values are on the material itself (not the AMS d13C). d13C and d15N values are relative to VPDB. References for calendar calibrations are cited at the bottom of calibration graph pages.

BetaCal 4.20

Calibration of Radiocarbon Age to Calendar Years

(High Probability Density Range Method (HPD): INTCAL20)

(Variables: $\delta^{13}\text{C} = -24.6$ o/oo)

Laboratory number   **Beta-607666**

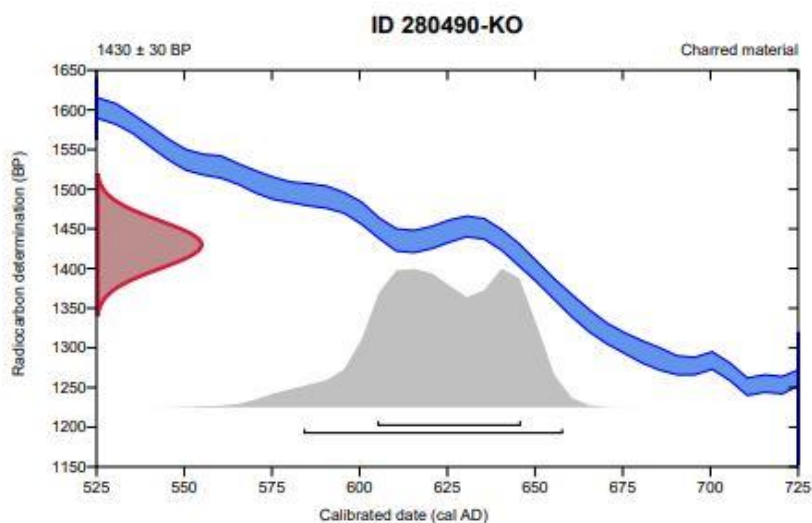
Conventional radiocarbon age   **1430 ± 30 BP**

95.4% probability

(95.4%)   584 - 658 cal AD   (1366 - 1292 cal BP)

68.2% probability

(68.2%)   605 - 646 cal AD   (1345 - 1304 cal BP)

Database used
INTCAL20

References

References to Probability Method

Bronk Ramsey, C. (2009). Bayesian analysis of radiocarbon dates. *Radiocarbon*, 51(1), 337-360.

References to Database INTCAL20

Reimer, et al., 2020, *Radiocarbon* 62(4):725-757.

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

Page 4 of 5

BetaCal 4.20

Calibration of Radiocarbon Age to Calendar Years

(High Probability Density Range Method (HPD): INTCAL20)

(Variables: $\delta^{13}C = -26.5$ o/oo)

Laboratory number   **Beta-607667**

Conventional radiocarbon age   **2220 ± 30 BP**

95.4% probability

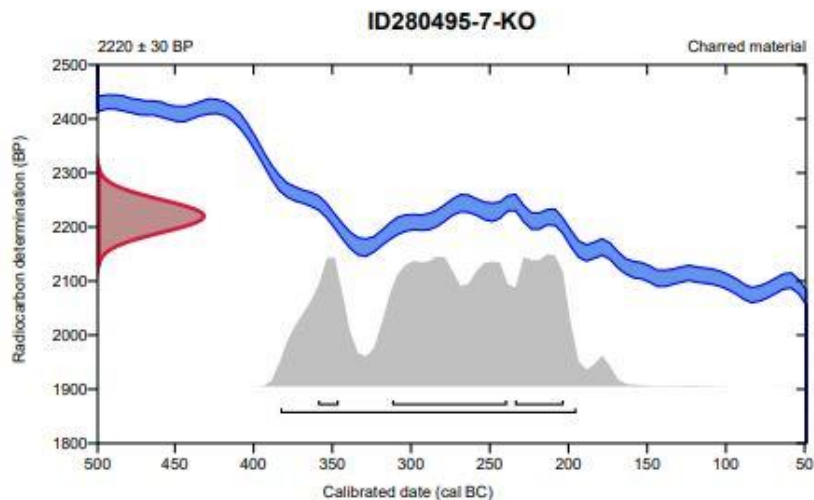
(95.4%)   385 - 197 cal BC   (2334 - 2146 cal BP)

68.2% probability

(40.9%)   314 - 241 cal BC   (2263 - 2190 cal BP)

(19.1%)   236 - 205 cal BC   (2185 - 2154 cal BP)

(8.2%)   361 - 348 cal BC   (2310 - 2297 cal BP)

Database used
INTCAL20

References

References to Probability Method

Bronk Ramsey, C. (2009). Bayesian analysis of radiocarbon dates. *Radiocarbon*, 51(1), 337-360.

References to Database INTCAL20

Reimer, et al., 2020, *Radiocarbon* 62(4):725-757.

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

Page 5 of 5

Beta Analytic, Inc.
4985 SW 74th Court
Miami, FL 33155 USA
Tel: 305-667-5167
Fax: 305-663-0964
info@betalabservices.com

ISO/IEC 17025:2017-Accredited Testing Laboratory

Quality Assurance Report

This report provides the results of reference materials used to validate radiocarbon analyses prior to reporting. Known-value reference materials were analyzed quasi-simultaneously with the unknowns. Results are reported as expected values vs measured values. Reported values are calculated relative to NISTSRM-1990C and corrected for isotopic fractionation. Results are reported using the direct analytical measure percent modern carbon (pMC) with one relative standard deviation. Agreement between expected and measured values is taken as being within 2 sigma agreement (error x 2) to account for total laboratory error.

Report Date: November 10, 2021
Submitter: Mr. Oystein Amundsen

QA MEASUREMENTS

Reference 1

Expected Value: 41.14 +/- 0.10 pMC
Measured Value: 41.45 +/- 0.15 pMC
Agreement: Accepted

Reference 2

Expected Value: 0.42 +/- 0.04 pMC
Measured Value: 0.43 +/- 0.03 pMC
Agreement: Accepted

Reference 3

Expected Value: 96.69 +/- 0.50 pMC
Measured Value: 96.67 +/- 0.28 pMC
Agreement: Accepted

COMMENT: All measurements passed acceptance tests.

Validation:

Digital signature on file

Date: November 10, 2021

Til Kulturhistorisk museum

Registrering FK	
Saksnummer FK	2020/99559
Askeladdens ID-nr.	280526
Type lokalitet	Steinalderlokalitet
Periode	Eldre steinalder
Høyde over havet	50-53
Datering FK	Eldre steinalder
Dateringsmetode	Strandlinje
Antall positive prøvestikk	5
Lok størrelse (m ²)	2296 m ²
Antall funn	26
Jordsmonn	Sand, hagejord
Forstyrrelser	Hage, påførte masser, tidligere innkjørsel, garasje, bolighus +
Funndybde	10-50 cm

Registrering FK	
Saksnummer FK	2020/99559
Askeladdens ID-nr.	280527
Type lokalitet	Steinalderlokalitet
Periode	Eldre steinalder
Høyde over havet	72-73
Datering FK	Eldre steinalder
Dateringsmetode	Strandlinje
Antall positive prøvestikk	1
Lok størrelse (m ²)	314 m ²
Antall funn	4
Jordsmonn	Sand, hagejord
Forstyrrelser	Hage, bolighus, uthus, nedgravde katter
Funndybde	20-30 cm

Registrering FK	
Saksnummer FK	2020/99559
Askeladdens ID-nr.	280528
Type lokalitet	Steinalderlokalitet
Periode	Steinalder
Høyde over havet	45-46
Datering FK	Eldre steinalder-eldre bronsealder
Dateringsmetode	Strandlinje-typologisk
Antall positive prøvestikk	3
Lok størrelse (m ²)	895 m ² .
Antall funn	3 (+ 2 funn funnet og beholdt av beboer)
Jordsmonn	Sand, hagejord/matjord
Forstyrrelser	Hage, bolighus, tidligere dyrket.
Funndybde	5-30 cm

Registrering FK	
Saksnummer FK	2020/99559
Askeladdens ID-nr.	280531
Type lokalitet	Steinalderlokalitet
Periode	Eldre steinalder
Høyde over havet	65
Datering FK	Eldre steinalder
Dateringsmetode	Strandlinje
Antall positive prøvestikk	2
Lok størrelse (m ²)	til 189 m ² .
Antall funn	5
Jordsmonn	Sand, podsol
Forstyrrelser	Nei
Funndybde	10-30 cm

Registrering FK	
Saksnummer FK	2020/99559
Askeladdens ID-nr.	280532
Type lokalitet	Steinalderlokalitet
Periode	Eldre steinalder
Høyde over havet	51-52
Datering FK	Eldre steinalder
Dateringsmetode	Strandlinje
Antall positive prøvestikk	2
Lok størrelse (m ²)	176 m ² .
Antall funn	22
Jordsmonn	Sand, hagejord
Forstyrrelser	Hage, bolighus, asfaltert vei, innkjørsel.
Funndybde	8-28 cm

Registrering FK	
Saksnummer FK	2020/99559
Askeladdens ID-nr.	280495
Type lokalitet	Gravfelt
Periode	Jernalder
Høyde over havet	110-118
Datering FK	Førromersk jernalder
Dateringsmetode	C14
Antall positive prøvestikk	-
Lok størrelse (m ²)	7794 m ²
Antall funn	32
Jordsmonn	Sand
Forstyrrelser	Treningspark/bautapark, turstier, spor etter hogst.
Funndybde	0-30 cm

Viken viser vei.

Postadresse: Viken fylkeskommune,
Postboks 220, 1702 Sarpsborg
Sentralbord: 32 30 00 00
post@viken.no